

BINDER

magyar cserkész

XII. ÉVF. 11. SZÁM.

Ára 50 fillér.

1931. JÚNIUS 1.

Jól olvasd el a
RUHÁZATI SZABÁLYZAT
legújabb kiadását.

Beszerezheted a Cserkészboltnál és a Magyar
Cserkészszövetség Gazdasági Hivatalánál.

ÁRA 60 FILLÉR.

Ha finom gyapjúszővetekre vagy bélésárúra van szüksége, forduljon bizalommal

LEFKOVITS ÉS VÁNDOR CÉGHEZ

BUDAPEST, V. KER., DEÁK FERENC-UTCA 16-18. SZ. (ADRIA-PALOTA.)

Angol, magyar és más gyártmányú finom férfi-gyapjúszővetek és bélésárúk nagy raktára.

Szabómesterek legolcsóbb bevásárlási forrása!

A Cserkészszövetség jelenlegi ruházati akciója alkalmával meggyőződést szerezhet árunk kitűnő minőségéről.

ENRILO-nak

a kitűnő szomjcsillapítónak, egyetlen
kulacsból sem szabad hiányoznia.

Jól cukrozva üdítő és egészséges ital,
mely különösen hosszabb túráknál
nagy ellenállóképességet kölcsönöz.

Kizárólagosan honi nyersanyagok-
ból gyártja

a **FRANCK HENRIK FIAI RT.**

nagykanizsai és mosonszentjánosi hazai gyáraiban.

MAGYAR CSERKÉSZ

A MAGYAR CSERKÉSZSZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA

ELŐFIZETÉSI ÁRA EGÉSZ ÉVRE 12 PENGŐ - FÉLÉVRE 6 PENGŐ - NEGYEDÉVRE 3 PENGŐ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, V. KERÜLET, NAGY SÁNDOR-UTCA 6. SZÁM. CSERKÉSZHÁZ

SÉTA A TURISTA-KIÁLLÍTÁSON.

A közelmúltban nyílt meg a Magyar Turista Szövetség rendezésében az első Országos Turista-Kiállítás.

A magyar cserkészek mindig baráti viszonyban voltak a turistákkal, mert sokat tanultak tőlük. Amennyire ellenszenvvel viseltetnek a papírt eldobáló fegyelmetlen, magukat turistáknak nevezett vasárnapi kirándulók iránt, éppen annyira örülnek, ha a véletlen derék, öreg turistákkal hozza össze őket, kiknek értékes tanácsaira bizony sokszor rászorulnak.

Amikor most, több mint 60 éves múlt után a turisták kiállítás keretében mutatják be munkájukat, természetesen mi is felhasználjuk a kínálkozó alkalmat, hogy az ő összegyűjtött tapasztalataikból tanuljunk és a jövőre nézve útbaigazításokat vonjunk le.

A rokoni kapcsolatot csak erősítheti, ha megismerjük az ő 10 parancsolatukat, mely a kiállításra érkezőt fogadja:

1. Szeresd a természetet és áhitattal lépj szentélyébe.
2. Turistamezben is kultúremler maradj.
3. Ne feledd, hogy turistához méltatlan magaviselettel a turistaság ügyének ártasz.
4. Ne élj vissza a vendégjoggal és tiszteld a mások vagyonát.
5. Turistaútról le ne térd, tilos területen engedély nélkül ne járj.
6. Légy vidám, de ne lármás, az erdőben ne a turisták, hanem a madarak énekeljenek.
7. Tartsd tisztán a forrásokat, a patakokat, a pihenőket és a hulladékokat rejtse el.
8. Égő tárgyat el ne dobj, erdőben tüzet ne rakj.
9. Kíméld az erdő vadjait, gyümölcsfákról még virágot se szakíts.
10. Becsüld turistatársadat, s bajban el ne hagyd, mert az becstelenség.

Az útjelzőtáblák, hatalmas sziklák és egész kis fenyőerdő díszíti az előcsarnokot, ahol óriás falitábláról néznek le Zsitvay Tibor szavai, melyekkel a turistaságot meghatározta: „A turistaság a tömegek sportja, amely nem ismeri a versenyt és nem akar üzletet. Tüdőt, lelket tisztít. Visszavezet a természethez, annak örök Alkotójához. Gyakorlását nem korlátozza az évszakok változása, stb.”

Ezeket a szavakat azután be is igazolja a kiállítás, mely a Technológiai Iparmúzeum újonnan átalakított három kiállítási termében nyer elhelyezést.

Menjünk végig az egyes csoportokon.

Az előcsarnokban rögtön feltűnnek a *téli turistasággal* kapcsolatos kiállítási tárgyak. Mesteri fényképfelvételekkel mutatják be a sielés technikáját. Itt tanulhatja meg a sielő, milyen a helyes felszerelés stb. Amit itt látunk, az mind kell, hogy érdekelje a cserkész-sielőket.

Most szemben találjuk magunkat a *turista egészségügy* és mentés csoportjával. Ez a kiállítás legtanulságosabb része. A turista napi élelmiszerszükséglete, helyes táplálkozás tőraközben, a szív és tüdő munkája turistasággal való kapcsolata, ami igen sokirányú. A kiképzés, táborozás, vízcserkészlet, külföldi utak, cserkészirodalom, a mozgalom fejlődése vannak előtűntetve falitáblákon, fényképeken, rajzokon, térképeken és modelleken. A mennyezetre szerelték fel a kopenhágai jamboreen szereplő kajak-vázát, alatta felszerelt cserkész-sátor áll. Néhány nap óta, amióta a kiállítást megnyitották, láthatóan nagy volt az érdeklődés a cserkészanyag iránt.

Közelben van a *vízi turistaság* csoportja, ami szintén közelbről érint bennünket. A különböző vízitérképeken és statisztikai táblákon kívül igen érdekes a dunai homokra és kőekre vonatkozó gyűjtemény. Itt látjuk Zsembery Gyula bácsi vászonkajakját, az első magyar kajakot, mely már 25 éve van vízen. Odébb a *barlangkutatók* munkájának eredménye tárul elénk. A közismert barlangokon kívül sok olyan barlang alaprajzát látjuk, melyet csapataink eddig bizonyára még nem igen láthatnak. Az Aggteleki, Abaligeti, Pálvölgyi barlangokon kívül sor kerül itt a hámos Anna és Szeleta, a répáshutai Balla, a szilvásváradai Istállóskői és a Szemlőhegyi barlangok bemutatására is.

Aspirin
tabletták

csak az eredeti csomagolásban a zöld szalaggal valódiak.
Mindenféle pótszert utasítson vissza.

Minden gyógyszer-tárban kaphatók.

tikai táblákon kívül igen érdekes a dunai homokra és kőekre vonatkozó gyűjtemény. Itt látjuk Zsembery Gyula bácsi vászonkajakját, az első magyar kajakot, mely már 25 éve van vízen.

Odébb a *barlangkutatók* munkájának eredménye tárul elénk. A közismert barlangokon kívül sok olyan barlang alaprajzát látjuk, melyet csapataink eddig bizonyára még nem igen láthatnak. Az Aggteleki, Abaligeti, Pálvölgyi barlangokon kívül sor kerül itt a hámos Anna és Szeleta, a répáshutai Balla, a szilvásváradai Istállóskői és a Szemlőhegyi barlangok bemutatására is.

A térképezés előreláthatóan nagy figyelemmel fogják tanulmányozni a *térképészettel* kapcsolatos anyagot. Igen érdekes domborművű térképek vannak, egy hatalmas falitérképen pedig a sajnos nagyszámú, tilos területek vannak feltüntetve.

Nagy figyelmet érdemel még a *Madártani Intézet* preparatum- és reprodukció-gyűjteménye, valamint a *Meteorológiai Intézet* grafikonjai és képei.

A kiállítás egyik fődíszje az ablakokra szerelt, 2000 darab kitűnő *diapozitív*, mely a turistaság egyes ágait szemlélteti. A cserkészt 350 darab diapozitívvel szerepel.

Szomorú szívvel nézzük a *magas hegymászással* kapcsolatos anyagot. Ez a rész bizony nagyon szűk és csonka. Hiszen magas hegymászásra alkalom a csonkaországban már nincsen. A Magas-Tátra és Erdély bérceiről csak néhány fénykép és rajz lóg a falon. Már több mint egy évtizede vannak elválasztva kedvenc hegyeiktől a mi derék hegymászóink és azóta rendszeresen dolgozni nem tudnak.

A kiterjedt turistairodalom, száz meg száz művészi kivitelű fényképnagyítás, a turistaalkotások modelljei, a turistatörténelem anyaga, festmények, domborművek egészítik ki ezt a gazdag kiállítást.

Nézzétek meg minél előbb!

Dr. G. K.

LEVELEZZÜNK.

Kedves fiúk!

Először is egy későre maradt kérés:

Magyar levelezőt keres *Helmuth Engelhardt* Hain b (Kl. Furra, Kr. Sangerhausen) 20 éves német cserkészvezető, távirószerelő. Levelezőjével lehetőség szerint *cserelátogatást* is óhajt. Címe megkapható a külügyi hivataltól.

Amint jeleztük, a levelezési akció e sorok megjelenésekor, június elsején megkezdte nyári szünetét és egyelőre semilyen minőségben nem állhat rendelkezésetekre.

*

Most pedig, eltérően tavalyi dicstelen zárószavunktól, szeretnénk röviden ismertetni az elmúlt év eredményeit.

Külföldről nagyobb tömeg kapcsolódott be levelezési akciónkba. Finnországból (150), az Egyesült-Államokból (több százan) és Németországból (mintegy kétszázan). Kisebb, százon aluli egységek kapcsolódtak be Franciaországból, Svájcban, Belgiumból, Lengyelországból, Svédországból, Nagybritanniából, Lettországból, Észtországból és Litvániából.

Bejelentett levelezőink létszáma 1931 május 22-én 761.

A levelezés összesen tizenegy nyelven folyik, ú. m.: angol, eszperantó, finn, francia, holland, latin, magyar, német, olasz, orosz és spanyol nyelven.

Az év folyamán át fellendült *finn-magyar levelezésről* meg fog emlékezni a magyar delegáció az e júniusban Helsinkiben tartandó *finn-ugor kultúrkongresszuson*.

Molnár Frici bátyánk a levelezési akció által összegyűjtött adatok és tapasztalatok alapján felolvasást fog tartani a levelezésről a *cserkészek e júliusban Bécsben tartandó világkongresszióján* (ezért kértük annyiszor érdekesebb külföldi leveleiteknek átolvasás végett hozzánk való beküldését). Felolvasásától a külföldről való cimbeszerzési lehetőségek megjavulását várjuk kézzelfogható eredményként.

Ebben az évben terjedt el nagyobb mértékben az *eszperantó nyelvű levelezés* a Magyar Cserkész Eszperantó Gyakorlókör kitűnő munkája nyomán.

Két évi tapasztalat után végre meg kell emlékeznünk a *legszébb eredménnyel levelező csapatokról*. Az alábbi kritika, sajnós, nagyrészt becsülést alapszik, mert pontos statisztikát nem volt még időnk összeállítani. Azonkívül természetesen a levelezésüket nálunk be nem jelentő, illetve levelezésükről bennünket állandóan nem tájékoztató csapatok munkájáról kevesebb tudomásunk van. Így a következő kimutatás nem fedheti mindenben a valóságot, de nem is járhat távol attól.

Eszerint a *levelezés hősei*: a soproni 64-esek és a szegedi 552-esek. Az 552-esek levelezési statisztikájukat sűrűn szokták közölni a kerületi hírek között. Ahhoz hozzátehetjük, hogy öt nyelven folytatott levelezésükkel ők tartják a nyelvrekordot. Az ő mennyiségi fölényüket minőségben egyenlítik ki a 64-esek. Kitűnő eredményeket mutat fel a budapesti 16-os (főleg az északi népekkel, elsősorban finnekkel való levelezés terén), a budapesti 26-os (elismerésünk részben az iskola nem cserkész diákjainak szól), a kőszegi 53-as és a székesfehérvári 85-ös csapat.

Az előbbieknél valamivel alább maradnak, bár szintén igen szép munkát végeznek a következők: a budapesti 3., 18., 25., 158. és 199-es, a csurgói 206-os, esztergomi 14-es, gödöllői 44-es, kecskeméti 118-as, kiskunhalasi 289-es, kispesti 95., 114., 115-ös, miskolci 202-es, ózdi 248-as, soproni 67-es, szegedi 82-es és 183-as és a szolnoki 196-os csapat.

A többi csapatokból *szórványosan* akadnak levelezők.

A *budapesti 7-es csapat* külön kategóriát kíván: erős a gyárunk, hogy szorgalmasan leveleznek, ez azonban nyilvánlartásunkból egyáltalán ki nem olvasható.

*

Aktuális problémánk:

Elhíthetni a budapesti cserkészekkel (a felsorolt csapatoktól eltekintve), hogy a levelezési akció, bár ingyen van, nem bluff (megtévesztés).

Kiterjeszteni a levelezési akciót minél szélesebb körben nem-cserkész diákok közt. Ok: a *Magyar Cserkész olvasógárdája* már a *legutóbbi amerikai cím- és levélzönt sem volt képes felvenni*.

Francia levelezésre minél több jelentkezőt gyűjteni (l. mult közleményünket).

Nem tudom, merjük-e itt megemlíteni: egyik legsürgösebb problémánk segítőársat találni szeptembertől e sorok írója mellé. Kizárólag írásbeli jelentkezéseket e közlemény megjelenésétől kezdve szívesen fogadunk.

*

Ezzel röviden számot is adtunk munkánkról, melyről szeretnénk néha azt hinni, hogy szolgálat volt. Mivel minden szolgálat az Uré.
Atányi István.

Csendes bölcseséggel

élvezi a török az életet és erős babkávéfogyasztással igyekszik azt szebbé varázsolni. Meinl II. pörkölt-kávékeverékének a csomagolása a törököt ábrázolja. Meinl II. pörkölt-kávékeveréke rendkívül erős, finom ízű családi keverék.

1/4 kg P 2.64,

Szerezze meg magának ezt az élvezetet minél gyakrabban. Ezenkívül még 9 különböző árfekvésű keveréket tartunk.

MEINL GYULA RT.

A GAZDASÁGI HIVATAL ÚJ SÁTORAKCIÓJA.

A Cserkészbolt husvét után egy új típusú, rövid használati időre alkalmas igen olcsó sátrat hirdett: „4 személyes úgynevezett nomád sátrat” 20 P-s árbán. A csapatok között ez az új próbálkozás mindenfelé nagy érdeklődést keltett, talán éppen a nyomasztó gazdasági viszonyok miatt és jelentős mennyiségben rendelték ezt az igen olcsó sátrat.

Bár a magunk részéről ezt a sátrótípust hosszabb táborozásokra és több nyáron való használatra alkalmasnak nem tartottuk, meg kell hajolnunk a cserkészcapatok igénye és kívánsága előtt, mert beláttuk, hogy egy éjszakázásra kirándulások alkalmával ezt a sátrat is lehet használni. Ezért márc. 20-i körlevelünkben meghirdett 5 sátrótípus mellett, ezen sátróformából is kedvezményes akciót szervezünk.

Az új sátor gúlaalakú, tehát hasonló a két lapból felvert 200 cm-es rombusz-sátróhoz, illetve a Cserkészbolt által árusított nomád sátróhoz. A sátor alapterülete 200×200 cm, magassága a cserkészbóté, tehát 175—180 cm. A sátrak színe aranyárga, anyaga meglehetősen víztartó és szakitőereje is kielégítő. Akció-ára 18 P. Az első 100 drb. sátrónál még 50 fillér visszatérítést is tudunk biztosítani, vagyis ennek az ára 17.50 P. Aki tehát korábban rendel, jól jár, a 101-ik sátrótól kezdve már nem tudjuk ezt az előnyt biztosítani. Ebben az árbán a 8 cövek és egy kis zsák is benne foglaltatik, amibe a sátor beletömölhető. Fenti árakhoz 2% forgalmiadó is hozzászámítatik. A szállítási határideje a megrendelés kézhezvételétől számított kb. 4—6 hét. Részletfizetési kedvezmény szempontjából ugyanazok a feltételek érvényesek, mint a márc. 20-i körlevelünkben jelzett, többi sátrótípusra vonatkoztatott feltételek, azzal az eltéréssel, hogy a részletfizetési ár 20 P.

Rendelési határidő május 30.

Ezen olcsó sátrak egy nyáron feltétlenül kitaranak. Hangsúlyozzuk, hogy a csapatnak saját szükségleteire a már korábbi körlevelünkben is ajánlott B. típusú, H. típusú, 250 cm és 200 cm-es sátrókat ajánlhatjuk nyugodt lelkiismerettel, mert ezeknek úgy szakitőereje, kopása, mint víztartó képessége hosszú évek tapasztalata alapján próbáltatott ki és egész különleges minősége, még a külföld figyelmét is felkeltette. Amely csapatnak sátrókészlete kiegészítésre szorul, az minél előbb eszközölje a rendelést, mivel a szállítási határideje 4—6 hét.

SZENT ANTAL SÍRJÁNÁL PÁDOVÁBAN.

Szent Antal a gyermek Jézussal.

Olaszországi tanulmányútunk nem is lett volna teljes, ha Veneziából nem zárándokoltunk volna Páduába Szent Antal sírjához. Még elutazásunk előtt fogadalmat tettünk, ha kényes és nehéz feladatunkat sikeresen megoldjuk, a segítő Szent Antal sírjánál fogjuk hálaimánkat elmondani.

De ha nem is tettünk volna előzetesen fogadalmat, elzarándokoltunk volna a szent sírhoz, mert szinte lelki szükségét éreztük annak, hogy arra a földre lépjünk, ahol Szent Antal élt, tanított, segített, csodákat művelt és ahol ifjún adta vissza Teremtőjének törekeny, beteg testbe zárt halhatatlan lelkét. Vágyódtunk abba a városba, ahol hétszáz évvel ezelőtt, 1231. év június havának 13-ik napján mindenki sírva adta tovább a szomorú hírt: „Meghalt a Szent Atya, a mi jötevőnk!”

Pádua. Mennyi sóhaj, mennyi fohász száll az egész világból ez ódon város falai felé. Mennyi könyörgés hagyta el ajkunkat a Csodatevőhöz a harcmezőkön és Szibériában, az örök hó országának rabságában. És most, mikor oly közel voltunk e szent helyhez, egy pillanatig sem volt szabad haboznunk otthagyni a Lidó nemzetközi tobzódásait és alázatos szívvel elindulni ahhoz a sírhoz, amely még ma is millióknak ad lelki vigaszt. Ahonnan bánatunkban a csodákkal határosan felénk nyúl egy vigasztaló segítő kar, amelyet semmiféle földi gyarló hatalom nem tud visszatartani.

Hogy lelkiekben kellően felkészülve tudjatok követni minket

zarándokutunkon, elmondom egész röviden Szent Antal élettörténetét. Lisszabonban, 1195-ben született. Atyja, Builloni Márton királyi ezredes volt, anyja pedig Tavera Terézia. A szent Ágoston-rendi kanonokok intézetében végezte tanulmányait és ott annyira megkedvelte a zárdaéletet, hogy 17 éves korában letette a szerzetesi fogadalmat. Pappászentelése után alamizsnát gyűjtő ferencrendi barátokkal ismerkedett meg és 1221-ben belépett a szent Ferenc szerzetébe. Csakhamar feltűnt nagy szónoki képességeivel, Szabadban tartott tanításai valóságos ünnepszámba mentek és az egész környékről tömegesen jöttek Szentünket meghallgatni. A nép jötevője lett. A szegények, nyomorgók, az igaztalanul üldözöttek védelmezője, valóságos védőangyala volt. A jó Isten számtalan kegyelmi megnyilatkozással jutalmazta igaz buzgalmát.

Szent Antal testi ereje azonban napról-napra rohamosan fogyott és a nép zokogása közben már 36 éves korában magához hívta az Ur. Halála után egy évvel szentté avatták.

Ma, hétszáz év után, a világ egyik leghatalmasabb és legdíszesebb templomát építették sírhelye fölé. Külön nagy tanulmány kellene a remekművi templom leírásához, mely Pádua szívében fekszik a ferencesek kolostora mellett, alig pár pernyire a villamos vasúti megállótól. A veneiai szent Márkus-tér mellől indul a kis tengeri hajó, mely a páduai villamos vasút állomása előtt köt ki és viszi a zarándokokat Venezia testvérehez, Páduvába. Az olasz közmondás ugyanis azt tartja, hogy: „Venezia bella, Padova so' sorella.” Magyarul: „Szép Velence és Pádua a nővére.” Lehet, hogy a közmondás keletkezésének tényleg testvérek voltak, de ma bizony Pádua nagyon elmaradt szépség tekintetében nővérétől. De mindenképp kárpótolt minket az a lelki megnyugvás, mely erőt vesz rajtunk, midőn a páduai Szent Antal sírja előtt térdelhetünk. A sírhely felett magasan épített díszes márványoltár áll. Maga a méreteiben hatalmas templom még nincsen teljesen befejezve, de a sírhelyoltára, a főoltár, valamint az ereklyetartórész már teljes díszben pompázik.

Itt voltunk tehát Isten irgalmából azon a helyen, ahová oly sokszor sóhajtozva szállt lelkünk.

Hétvésszázados halála fordulóját 1931 júniustól 1932 júniusáig tartandó ünnepélyekkel teszik emlékeztetéssé. Az egész világ katolikuságának képviselői fognak elzarándokolni a szent Sírhoz, amely felett június 13-án Őszentsége a pápa képviselője fog misét tartani.

Legyünk kedves cserkészfiaink, legalább lélekben e nagy napon mi is Szent Antal sírjánál, mert Ő a sértetlen tisztaság liliuma és Szent Imréhez hasonlóan az ifjúság kedvelője és oltalmazója.

De Sgardelli Caesar.

◆◆◆ KÖNYVISMERTETÉS ◆◆◆

„Ujra leng a táborigogó.” *Irtta: Gyomlay László.* — Kiadta: A Magyar Ifjúsági Irodalmi Társaság. (Bp. VII., Jósika-utca 20.)

Cserkészutaimon akkor örülök a legjobban, ha valami szép gyöngyszemet, igazi cserkész jöttetet, nemes magatartást találok, látok életetekben. Milyen jó, hogy ma már nemcsak regényekben kell ilyen ideális szép cserkész dolgot látnunk, mert hiszen a való élet is sokat tár elénk. Gyomlay László könyve is egy ilyen szépséges valóság. Új életút, melyen tömött sorokban, vidáman járnak a magyar cserkészek, esőben, napsütésben egyaránt. Csupa szép cserkészpélda, cserkészélmény ennek a könyvnek minden sora és igen alkalmas arra, hogy összefüggéseken vagy tábornúznál felolvassunk egyet-egyét belőle. Szépen írták és szépet írtak benne. Sokszor megkacagtat, sokszor meg a lelkünk mélyébe irányítja a tekintetünket. Igazi cserkészélet: vidám és meggondolt, mint ahogy a cserkésztörvény mondja. v. F.

Dr. Halmos Andor: Magyar várak regéi. (Kiadja: Molnár nyomdai Rt., Szekszárd.)

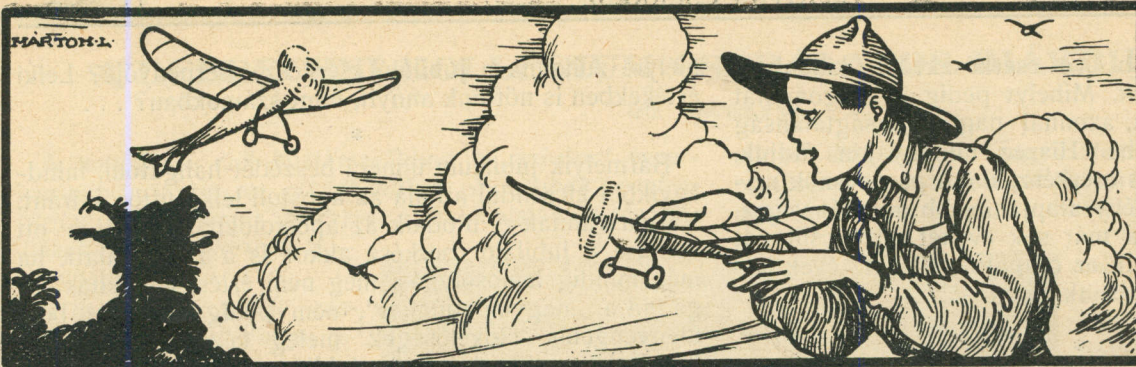
Amikor a kezembe vettem ezt a könyvecskét, önkénytelenül is Gabányi Jánosnak, a kiváló tábornok-írónak a nagy munkája jutott eszembe: „A magyar várak legendái”-ról. Rengeteg gyönyörű olvasható van ebben a dicsőséges magyar várakról, de nincs meg minden monda. Mert a mi szép várainkról, a Felvidék, Erdély bércormairól nem lehet soha eleget mesélni. Ott minden régi épület, minden omladék, minden rög elmúlt idők emlékeiről beszél, a mult küzdelmeiről, dicsőségéről, hulló, drága magyar vérről.

Ilyesmirel mesél ez a kis könyv is. Harminchat várról gyűjtött össze a szerző egy csokorra való legendát, regét, amelyek még ma is élnek a nép ajkán. A középkor rég letűnt világa, a

Rákóczi-kor daliás ideje elevenedik meg előttünk; a könyv, aránylag kis terjedelme (125 oldal) miatt természetesen csak röviden mesélhet. — A magyar várak legendáinak alapos megismerése csak Gabányinak fent említett művéből lehetséges, de aki nem juthat hozzá a háromkötetes nagy munkához, az feltétlenül olvassa el ezeket az itt közölt kis történeteket, nehogy egyszer majd elfelejtsük, hogy nekünk Krasznahorkán, Késmárkunk, Beckónk, Lékánk, Árva várunk is van. Igaz gyönyörűséget szerezhet magának mindenki ennek a könyvecskének az elolvasásával, s egy-egy részletének elmesélése még nem egy ősri gyűlésnek, kis cserkész-, apród-összejövetelnek lesz kedvelt tárgya. F. K.

Csapatlapok közül legutóbb a 4. sz. csapat lapját: a *Bik Híradót* és az 550. sz. Baross-csapat *Baross Híradó*-ját kaptuk kézhez. Örömmel vennék (s talán el is várhatjuk [!]), ha minden csapat, amelynek van valamilyen kis folyóirata, egy-egy példányt nekünk is eljuttatna. A csapathírszolgálat is megkönnyítődik és megoldódik ezáltal.

Weber Lajos: A szülő és a cserkészlet. A X. kerület ellenőrző tisztje a fenti című kis füzetében nagyon megszívlelendő sorokat intéz a cserkészszerűkhöz. Világosan rámutat arra, hogy minden szülőnek elsődrendű érdeke, hogy a fia cserkész legyen és pedig jó cserkész. Éles megfigyelésről tanuskodóan mutat rá azokra a helytelen felfogásokra, amelyek az ókai sokszor annak, hogy a fiúk nem lehetnek cserkészek, vagy csak félig lehetnek azok. Éles logikával mutatja ki, hogy nincs a cserkészkedésnek komoly akadálya még a legszegényebbek között sem. Jóakarattal lehet, de kell is útát találnia minden szülőnek a cserkészethez fia számára. Nagyon melegen ajánljuk ezt a kis füzetet a szülők között való terjesztésre. Kapható a szerzőnél: Kispeszt, Batthyány-utca 53.

Budapest,
1931
június
1.

XII. évf.
II. szám.

MAGYAR CSERKÉSZ

TÍZ ÉVES JUBILEUMOK.

Mostanában sűrűn halljuk, hogy kerületek, megyei szervezetek, csapatok ünneplik fennállásuk tizedik évfordulóját. Amikor olvasom a meghívókat, vagy az ünnepegekről beszámoló jelentéseket, kiváltképpen pedig akkor, amikor részese vagyok egy-egy örvendező jubileumnak; fel-felöltik bennem egy gondolat. Hadd írjak le ezekből néhányat.

Valaki felvetette előttem a kérdést: van-e egyáltalában értelme a tíz éves jubileumoknak? Hiszen tíz esztendő egy mozgalom életében alig számít. Igen, de akik egy mozgalomnak, kiváltképpen ifjúsági mozgalomnak cselekvő tagjai, azoknak életében egy évtized nagy idő. Tíz év munkájára érdemes visszatekinteni, mert van bőven miről emlékezni. Már pedig az emlékezések kedvesek, jólesők s van nagy pedagógiai jelentőségük. Hiszen a születésnapok is milyen szépek, pedig azok minden évben ismétlődnek! Születésnapokon mindig szebb, bensőségesebb, igazibb a családi élet. Egy bensőséges jubileumi ünnep is összébhozhatja a cserkészeket s visszahozhatja a nagy cserkészcsaládhoz azokat, akik már-már elszakadtak attól.

Nagyon természetlen és szánalomraméltó volna annak az embernek élete, akinek főfoglalkozása az ő születésnapjára való készülés lenne. A munkás élet ezt nem tűri. Legfeljebb egy vagy két nap telhet el a készülődés jóleső izgalmában, néhány óráig tarthat a születésnap ünnep, de azután — felüdülve a megnyilatkozott szeretettől — tovább kell haladni, dolgozni, szolgálni.

A jubileumok sem foglalhatják le túlságosan a csapatokat. Semmiesetre sem lehet egy évi, vagy akár néhány hónapi program a jubileum előkészítése. Cserkészszempontból szomorú volna az az országgraszoló ünnepség, amelynek előkészítése kikapcsolná a fiúkat az igazi cserkészéletből. Csak kedves emlékezés lehet az, amelyen szívvel-lélekkel ott van mindenki, hogy felmelegedjék, felüdüljön . . . aztán a rövid megállás után tovább kell menni, mert vár a tábor, vár az élet. És nem gondtalanul mulatókra, hanem keményen dolgozó cserkészekre vár.

A születésnap ünnepnek lényege a hála és szeretet sugárzása. Vajjon megnyilatkozik-e minden cserkész-

jubileumon a hála a kegyelmes Isten iránt, aki mind- eddig segítségünkre volt?! Megnyilatkozik-e a szeretet az iránt a társadalom iránt, amely olyan őszintén szeretetébe zárta a cserkészetet?! Vajjon gondolnak-e az ünneplő cserkészek az úttörőkre, akik sokszor hősi harcot vívtak az életért, a diadalért?!

Az igazi jubileum nem lehet csak ünneplés. Minden cserkésznek éreznie kell, hogy ígéret az. Fogadalom, hogy az úttörők nyomdokain haladnak tovább; szent ígéret, hogy *tovább* megyünk. A jubileum nem lerázása a jó munkának, hanem kiindulása a jobbnak.

Nem mindenki jubilál. Csapatok is vannak, cserkészek is vannak, és kiváltképpen vezetők is vannak, akik csendben haladnak el munkájuk tíz esztendő fordulójánál. Erről el ne feledkezzünk! Örüljünk és ünnepeljünk a jubilálókkal, de egész tiszteletünk és szeretetünk övezze azokat, akik a nagy munkától nem érnek rá ünnepi köntöst ölteni. Lehet, hogy éppen ezek készítik elő csendes, nyilvánosságra nem vágyó munkájukkal az 50, 100 vagy 1000 éves diadalmas jubileumot.

Hallottam már azt is, hogy helyes lenne, ha a Cserkészszövetség valami kitüntetést adna a legderekkabb cserkészeknek, vagy legalább is csapatparancsnokoknak. Meg kell mondanom: ez a kívánság nem cserkészközlön hangzott el. A cserkészek megértik, hogy a mi munkánkért nem jár kitüntetés még akkor sem, ha valaki tíz évig kitartott. Hiszen akit a cserkészet igazán megfogott, az nem is tud ki nem tartani, annak lelki szükség ez a munka, amelynek legigazibb jutalma éppen az, hogy cserkészkedhetünk.

Azt azonban már cserkészörökben is hangoztatják, hogy legalább egy jelvényt kellene létesíteni, amelyet viselhetne mindenki, aki tíz éve cserkészkedik s a jubiláló csapatok is valami feltünőbb emléket hordhatnának a tíz éves jó munkáért. — Hivatkoznak külföldi példákra. — Nem tudom, hogy nem fog-e egyszer győzni ez a kívánság. — Nekem semmiképpen sem rokonszenves az éveket mutató jelzés, mert akaratlan is maga után vonná azt

a felfogást, hogy a több éve cserkészkedők különbek, mint a fiatal cserkészek. Mihelyt pedig ez a gondolat tűződne a jelvényekhez, azonnal nagy igazságtalanság lopakodna a cserkészetbe. Hiszen mindnyájan tudjuk, hogy akárhány egy éves cserkész, fiatal parancsnok szilárdabban áll a tíz törvény alapján, jobb munkát végez, mint sok „veterán“, aki már sok éveket jelző csillagot varrhatna fel. Vonatkozik ez csapatokra is. Az évek jelzése könnyen osztályozásnak tűnne fel.

*

Minden jubileumi ünnepen büszkén hangoztatjuk a cserkészet nagyszerű fejlődését. Méltán. Hiszen a cserkészet valóban hasonlatos a mustármaghoz. De vajjon ha a cserkészlelket tennék mérlegre, akkor is olyan

mélyre zuhanna a jubiláló cserkészet serpenyője? Lelki értékekben is nőttünk annyit, mint számokban? . . .

*

Bármelyik jubileum ünnepi beszédét hallgatom, mind-egyikből kicsendül a hála az apostoli lelkű úttörők iránt. Vajjon vannak-e utódaik az apostoloknak? Vajjon ott volna-e a jubiláló cserkész akkor is a zászló alatt, ha még mindig lemosolygás, meg nem értés, elutasítás fogadná a „nagykalapúakat“, nem pedig ünneplés, bók, ütegyengetés, előkelőségek meleg kézszorítása?! . . . Igen? Akkor van jogunk a jubileumra, mert ha most is apostoli szív dobog a lilium alatt, akkor ezek csak az első, egészen kicsi arányú jubileumok, a nagy, dicsőséges cserkészgyőzelmekhez képest, amely vár reánk.

Kálmán bácsi.

DEBRECZENI FERENC.

Ünnepelni, örülni mentünk Debrecenbe. És a jubileumi ünnepség temetésre való készülődés lett. Ott volt az egész ország cserkésznépének képviselője, hogy gyönyörködjék ennek a nagyszerű kerületnek eleven, lüktető életében — és az ünnep kezdetét jelző zászlófelvonás gyászt jelzett, a felsorakozott 1200 cserkész kalaplengető, kacagón köszöntő „huj-huj hajrá“ helyett némán tisztelgett, halott testvére való könnyes emlékezéssel. Akik azért mentünk, hogy boldog együttérzésben szerencsét kívánjunk a IX. kerület méltán ünneplő vezetőinek — mélységes részvétünket fejeztük ki azok előtt, akiket elsősorban ért az a nagy csapás, mely az egész magyar cserkészetnek döbbenetes gyász.

Mert meghalt Debreczeni Ferenc dr., a IX. cserkészkerület ü.-v. elnöke, a kerület lelke, a magyar cserkész-tisztek egyik legkiválóbbika.

A kerületi nap az ő gondolata volt, annak előkészületét kiváló hozzáértéssel ő vezette, fáradságot nem ismerő buzgalommal dolgozott heteken át éjjel-nappal. Minden munkából derekasan kivette a részét. Még látta, hogy jó munkát végzett. Szeme előtt lett valósággá a lelkében már régen élő nagyerdői gyönyörű tábor. Még leborulhatott Isten előtt nagy hálaadással a verőfényes pünkösdi reggelen. Még felvonult 1200 cserkésze élén a debreceni városháza elé tisztességadásra . . . de a diadalmas jubileumi ünnep áldott gyümölcsét már nem élvezhette, az ünnepséget záró tabortűznél már nem mondhatta el leírt beszédét. Ott már róla emlékeztek meg; a megdicsőült hű vezetőről.

Az Ur kifürkészhetetlen akarata magához szólította,

elparancsolta a legmunkásabb, legszorgoskodóbb szolgálat kellős közepéből.

És mi sápadtan, döbbenetes némasággal vettük tudomásul, hogy drága cserkésztestvérünk nincs többé. Kalapunkhoz emeltük tisztelgő kezünket, visszafojtottuk feltörő zokogásunkat és latolgattuk a vesztéséget:

A Cserkészsövetség elvesztette egyik nagyon értékes I. B. tagját, a mindig élesen látó, mindig cserkészszívvel érző, mindig bölcsen szóló, hű férfiút.

A Cserkészbolt elvesztette egyik alapító, tevékeny igazgatóját.

A IX. kerület elvesztette legnagyobb szervező erejét, az energikus, határozott, világos látású, nagy koncepciójú vezetőt, az ideális ügyvezető elnököt.

A debreceni cserkészek elvesztették az ő melegszívű Feri bátyjukat, aki mindnyájuknak mintaképe volt, aki taníttatta, nevelte őket; tréfálkozott, játszott velük, aki hatalmas erőfeszítésre tudta sarkalni fiait úgy, hogy az ő talpig cserkészségük bámulat és tisztelet tárgya volt a messze Északon is.

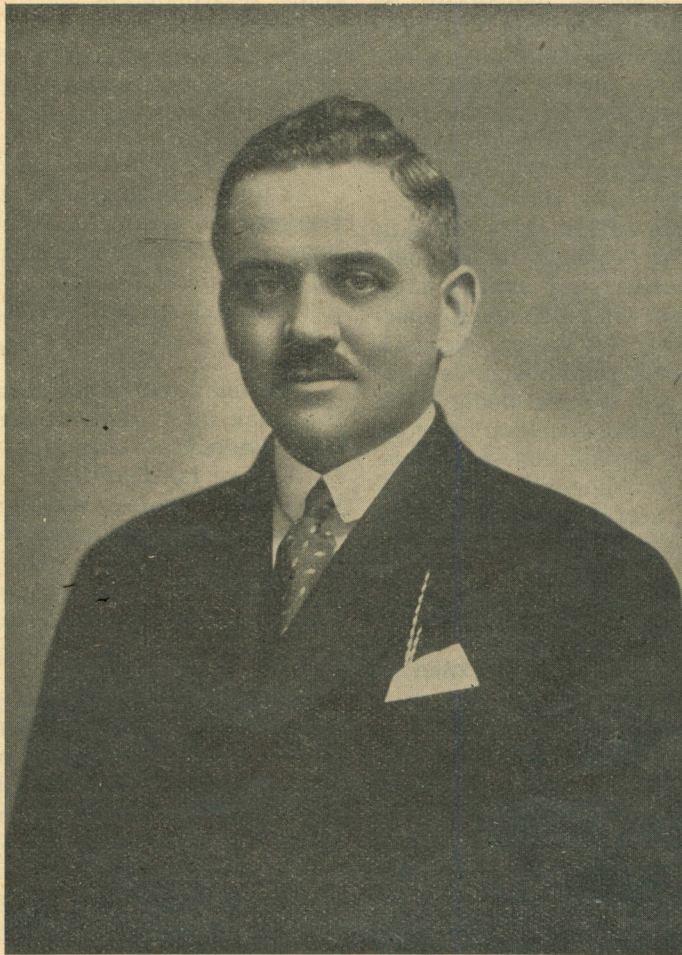
A magyar cserkészmozgalom elvesztette egyik legrégebbi, leghűségesebb, leg-

cserkészebb tagját, fundamentumot vető apostolát.

Ugy távozott el, mint a hős katona. A fiaiért, a közönségért való odaadó, hűséges szolgálat lelkes munkájából lépett át az örökkévalóságba.

Nekünk pedig itt hagyta tanulságul és örökül azt, hogy a cserkészelet ez: odaadni magunkat egészen, hűségesen, boldogan a mások szolgálatára, és dolgozni és kitartani, amíg csak nem szól az Ur: „szolgám elég!“

Legyen áldott a jó munkáját elvégzett testvér emléke!

A DEBRECENI KOLLEGIUM CSODÁLTOS DIÁKBIBIOPDALMA.

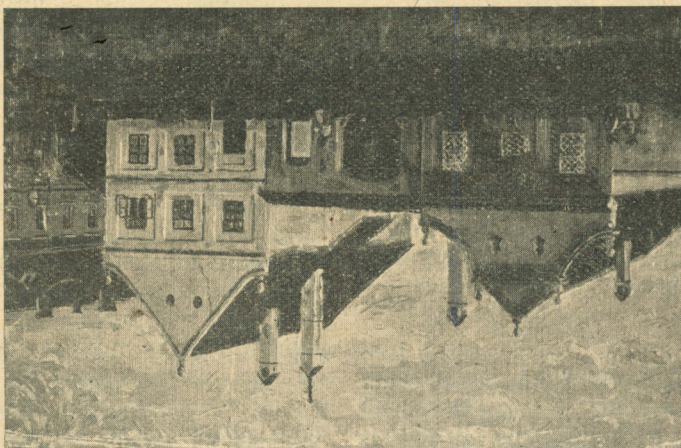
Írta: Möriz Pal.

(Folytatás.)

A kollegiumi diák-közletársaságban a „szénior” vezér-karához tartoztak az *esküdt-diákok*, a *skribák*, *contra*-*professzor* urak ábrázatait kigyúrták. . . . A jogi és teológiai viktusi diák-cípo) a nagytiszteletű négylovás akadémiai akadémia professzorait neveztek „*négylovás professzorok*”-nak a kollegium többi más tanáraival szembeállítva.

Ilyen négylovás professzor volt a tudós teológus, *Tóth Samuel* föltiszteletű úr. Egy-szer még diákkorában *hazai* elemőrsiát hozott Samu-bá-tyánknak Debrecebe egy löki zsidó kereskedő, s mikor a kollegium kapujában beszél-gető diákok megkérdeztek tőle, hogy tulajdonképpen „*kit keres*”, azt felelte a jám-bor: — *A lúki diákhöz jűttem!*

— *Tudós Tóth Samuel* föltisz-teletű úrból majdhogynem püspök lett, de háta mögött a kollegiumi diákok holtáigian csakis a „*lúki diák*” néven emlegették.

A licum és konsistorialis ház 1885 előtt. (A földsztintes ház régente professzori lakás volt.)

Az étkezés a diákság életében is nagy létkérdés volt. A bentkosztos diákokra az *oeconomus collegii* (kollegiumi gazda) viselt gondot. A porciókat az úgynevezett „*dispen-sator*” osztotta ki. A *coquat*, szakácsnót rendszeren jöházból való, többször tisztes papi özvegyek közül választották. Egyidőben híres diáktőzönő volt *Kágyiné* tiszteletes asz-szony. Ebből az időből fennmaradt a régi kollegiumi rigmus:

Lence, borsó, kása,
Diák táplálása . . .

Valójában többnyire: némely füstölt hús, káposzta, lence, borsó, paszuly és kása szolgáltatták a mindennapi diákétkeket. Mindamelllett a vén kollegiumban akkorájt sem igen akadt *gyomorborfajos* diák. . . . A lenceből kipsz-kálták a *zsuszukot*. . . . Akinek nem izlett, odébb toltá a bögrét. A diákasztaltól ugyan kevés maradékétel hullott a Kágyiné tiszteletes asszony — konyhamalacainak. . . . Vol-tak olyan diákok is: — a *pansták*, kinek csupán csak ke-nyér jűtt. Mások magok főzögettek lent a kollegiumi pincében, amikor éppen került valami a vaskortályokba. A közelebb lakos hajduk, kunok, bihari, szabocsi magya-rok meg időről-időre *tartisznyákban* hordták, küldték be a malomkömöggy rozskenyereket, szárazzeteleket (szalonna, sajt, túró, sonka, korbász, oldas, tojás), Debreceben ta-nuló diák-fiaiknak, az ilyenek voltak a *tartisznyás-diákok*. Adott tartisznyák voltak ezek! Ezeknél a leginkább kint lakos tartisznyás-diákoknál tápláló falat, kemény fékhely jűtt mindig az olyan legszegényebb diákoknak is, kik-nek kvártélyt, kosztot a kollegium már nem adhatott és mégis tanulni akartak. Ehen, hajléktalanul, ruhátlan azért egyetlen érdemes diák sem pusztult el, ha az anya-iskola nem tudott gondoskodni felőlük, segítettek a „*cimborák*”, a módosabb diáktársak és maga a diákság iránt olyan megértő, áldozatos debreceni civisség. . . . Volt úgy, hogy a diákot házról-házra kosztolták. Ezenként egyszerű-két-szer az is megtörtént, hogy a diákok az egylovás talyigák-kal kimenének és elindulának utcahosszant úres éléskam-faragott a lopvaszt szállított kapufélhaból, *brugból* (kon-

Az ilyen „*coetusok*” fetherre meszelt szobák voltak. Agyonfaringcsált kecskélabu asztal, padok, néhány faszék, szalmazsákkal és hazulról hozott ágyneművel béelt vas-ágyak, diákládák, mosdófal, mázos korsók, falipólc, fogas-kepezék a purtán berendezkedést. *A vén diákok* szobá-jának sarkában a hosszszári *mészpák* is ott díszelgették. A kollegium két oldalaszárnyának első, második emeleti részét lákták a diákok. A keleti szárnyon a „*mivelletlen népek*”: *prepák* (tanítóképezédeszek), a gimnázista diákok, a *baglyok* és *vecsek* fészkeltek az újabbkori időben, a nyugati oldalon a főiskolás *teológusok* és *jogászok* kép-viseltek a magasabb *civilizációt*. . . . Itt-ott is hegedűvel, fióttával, még ecsettel, sőt *bicskával* is sok eredeti tehet-ségű művészgyerek, ezermester került közülük. *Kovacs Miska* nevű teológus-artyafi „*bugylibicskával*” szobrokat faragott a lopvaszt szállított kapufélhaból, *brugból* (kon-

nagybotos.
A diák lakoszobákat „*coe-tus*”-nak nevezték. Voltak ré-gebben a kollegium várfaíain kívül és körül nádfeleles, alacsony házikók is. Még az 1800-as évek elején fenn-állott ez az úgynevezett *kunyhósor*. Az „*alunneu-mosok*” a tógaviselésre is kö-telvezte voltak. A „*publicusok*” leginkább gazdag szülőknek, földesúri családoknak világi pályára készülő diáktáit a civis-házakban és professzo-roknál kint laktak, szabado-szabban éltek és öltözöködésük sem volt ridégen előírasos. Régente a szigorú fegyelem jellemzte az iskolát. A *pálcabüntetés* itt sem maradt el, a nemes úrihánknak ki-porciozták, de nem a nyilvánoosság előtt, hanem valamelyik — szobában . . .

A kisebb diákszobáknak „*casae ciguriolae*” — kunyhó — volt a nevük. A régi időktől a jelesebb „*coetusok*” az erdélyrezi magyar fiúktól lakott „*Dacia*” — továbbá a *Hungária*, *Békes*, *Grand-Hotel*, *Concordia*, *Pannonia* volt-tak. A Pannonia példail a pesti Pannonia-szálólval vete-kedett hírnévre és előkelőségre. . . . *Szabolcska* Mihály, a köhö, akkori „*Kahaly*” írói nevével innét indult el dícsöse-ges útjára. . . . A Pannonia eseményeiről különben még a makhinista-világtól kezdődőleg amolyan „*Cittvárt-kroni-kát*” írtak. A *benlikasok* egyik kiválóbb diáktársu-kat, vagy főzsenédegyüket a „Pannonia” — konyha-latin nyelven megírt — *diszoklevéllel* kitűntették. Az ötletes diákoklevelek szerkesztésének egyidőben *Szarika* Boldizsár tiszteletes úr volt az újabb, habortelötti nemzedékből per-cegős tollú nőtáriusa. Most Csonka-Szattmárban, az ottszű-letett diákoktól „*pátvátnak*” nevezett drága östőlön, a trianoni határszélre szorított *Panyolan* pap, az árvizektől és veszett ellenségektől ostromolt panyolai derék magya-roknak erős lelkértől, nagy hitéről többször példát mutatott papja: *Boldizsár-diák*. Ezek a honfoglalás kori magyaratól eredő szattmáriak, midőn a debreceni kollegiumban diákoskodtak, csakugyan a „*pátvátnak*” is szóltgatták egy-mást.

Az ilyen „*coetusok*” fetherre meszelt szobák voltak. Agyonfaringcsált kecskélabu asztal, padok, néhány faszék, szalmazsákkal és hazulról hozott ágyneművel béelt vas-ágyak, diákládák, mosdófal, mázos korsók, falipólc, fogas-kepezék a purtán berendezkedést. *A vén diákok* szobá-jának sarkában a hosszszári *mészpák* is ott díszelgették. A kollegium két oldalaszárnyának első, második emeleti részét lákták a diákok. A keleti szárnyon a „*mivelletlen népek*”: *prepák* (tanítóképezédeszek), a gimnázista diákok, a *baglyok* és *vecsek* fészkeltek az újabbkori időben, a nyugati oldalon a főiskolás *teológusok* és *jogászok* kép-viseltek a magasabb *civilizációt*. . . . Itt-ott is hegedűvel, fióttával, még ecsettel, sőt *bicskával* is sok eredeti tehet-ségű művészgyerek, ezermester került közülük. *Kovacs Miska* nevű teológus-artyafi „*bugylibicskával*” szobrokat faragott a lopvaszt szállított kapufélhaból, *brugból* (kon-

és civák (a polgárosszonyok diákos nevezete), *liszttel, zsírral, szalonnával, kolbásszal, füstölt disznóhússal, sonkával, tojással, sajttal, szárazbabbal, borsóval, lencsével, sárgakásával, kolompérral,* stb., úgy színültig rakták a két-kerekű talyigákat, sokan még annyi pénzt is adtak, hogy jó néhány hónapig ismét nem volt gond a diákhasak ellátására . . . A szárazételen élő, úgynevezett tarisznyás-diákok meg, ha egyszer-egyszer „meleg ételre“ megéhültek, kimentek az *Arany Bika* elé, vagy a *Rózsa-piacra*, ahol a *főzőasszonyok* igen finom meleg *pacallevest, disznócsülköt, bablevest* árultak és ha abból ellakott, egy-két hónapig nem kívánt több meleg-ételt a „tarisznyás“ . . . Igaz, hogy nagyvásárok alkalmával krajcárokból finoman táplálkozhattak a „fonatos-soron“ is, ahol a rózsás fonatosésztát frissensült *bőrös lacipecsenye* és *kolbász zsírjában* sütögették. A fonatos előtt a *bőrös pecsenye* és *kolbász* a foszlós, hófehér cipóval nem utolsó táplálék volt. Akkoriban *kispetákot* kellett fizetni mindezért. Ez a „kispeták“ tizenhárom erős krajcárt tett ki, s „énekszós“ temetésért fizették a diáknak. A „*prédikációs*“ temetésért már „*nagy-peták*“ járt, ami tizenhét krajcárnak felelt meg. Ha szégyenesen is, így valahogy mégis csak eléledgéltek, sőt — a reménykedésekkel megbírkózzván — sikeres tanulmányokat végeztek az igénytelen életű, de mindig nagyakarású kollégiumi diákok.

*

Egyik jeles, népszerű egyesületük a „kántus“ volt, ezt még a zenében is kiváló híres *Maróthy* professzor alapította 1739-ben. E professzor maga lett az első *praeses*. A fülemile hangtól a komor bika böngöző hangmélységéig minden hangárnyalat összemuzsikált ebben a csodálatos magyar ifjúsági énekkarban. A széles Tisza-vidék földesúri családjainál temetés nem esett meg a kollégiumi *nagykántus* nélkül. Kalandos utakon, leginkább kocikkal jutottak el a vármegyék messze kuriáiba, kastélyaiba. A mindig gazdag „*halotti tor*“ után tiszta ezüstrrel, olykor arannyal fizették a nagykántus énekes diákjait. Híres volt a *diák-zenekaruk* is, a „*nagyerdőn*“, a diák majálisok alkalmából — micsoda bogrács-gulyásokat főztek! — a diákbanda húzta a talpalávalót . . .

A nagykántus egyszer a dúsgazdag szérb nagykereskedő és birtokos *Thököly Szávát*, a pesti *Thökölianum* alapítóját is annyira elbájolta, hogy nagyalapítványt tett és adott a kántusnak. Ezért minden évben tartottak *Thököly Száva* emlékezetére is hangverseny-émlékünnepet . . . A *Csonkai-Lavotta* dalokat náloknál gyönyörűbben — *Óh, Tihanynak riadó leánya!* — senki nem énekelte. De voltak még külön debreceni diákdalok is, mint ez az itt következő búcsúzkodó nóta:

Indul nagy útjára az árva diák,
Feszítik agyát karakán ideák,
Jóbor, mibe gondja temetve leend,
Szép lány, kit amúgy magyarán ölelend.

Egy *Vécsey József* nevű kollégiumi híres diák, később ugyanott kiváló bölcsészeti professzor, magyar népdalokat fordítgatott át *latinra* csupa szórakozásból, ezeket is szívből dalogatták édes mindnyájan. *Balogh Béla* dr. debreceni királyi törvényszéki tanácselnök feljegyezgetett ezekből a latinizált nótaból. A „Szeretnék szántani, hat ökröt hajtani“ így hangzik:

Esset arare animus, sex esset pellere tauros,
Stingere si nostrum rosa nostra veniret aratrum.

*

A kollégiumi *diák-tűzoltó egyesület*, a *makhinisták* alapszabályait 1798-ban írásba foglalták. Ezekből kitűnik,

hogy a *botos* — „*gerundiumos*“ — *diákok* a templomi szolgálat alól felmentettek, a bor-kiosztásnál dupla adagot kaptak. *Nagybotos, kisbotos, tetőtépő horgas, baltás, villás, csebres, fogatos* (a makhinát húzták), *rúdraakasztott éjjeli lámpásos, csövezető* diákokból állott ez a férfi erőt, férfi bátorságot, lélekjelenlétet mindenképpen próbára tevő makhinista-társaság . . . A Debrecenben olyan gyakori *tűzvészek* alkalmával, a nádtetőzetű alföldi utcasorok mentésénél óriási szolgálatokat tett a városnak a tűzoltó diákság. Szerették, süvegelték is őket a hálás, a megilletődött civisek.

— *Incendium! Ad arma!* (Tűz van! Fegyverre!) — Vészkiáltással a tűzjelző vészharang kondulására iszonyú rohanatban a tűznél termettek. Sem kerítés, sem kapu, sem tűzfal nem tartotta vissza ezen ősi magyar szakállas, bajszos diákokat. Egy-egy botütéssel összedöntötték a tetőt, a vályogházfalat . . . Ezek a „*gerundiumok*“ *Botond*-vezérnek odaültek volna. A gerundiumokat maguk készítették. Másfélméter hosszúra gyártották a *kisbotokat*. 170 centiméter hosszú volt a *nagybot*. Nehéz vassal bőven körülpántolt, a bubjában 10—15 kiló olvasztott, kupalakú ólommal is megnehezített furkó, ijesztő súlyos culáp volt a „*nagybot*“. Ezzel valóban minden akadályt el lehetett hárítani. Óriási bunkójával ijesztő szerszám volt a *kisbot*, de az igazi szörnyűség mégis csak a „*nagybot*“ volt. Csupán az lehetett „*makhinista*“, aki ezt a szörnyű botot kinnyújtott karral felemelte és megforgatta. Ez volt a *próbatétel*. Nem kis dicsőség is volt ez, hiszen *egy mázsánál* többet, mintegy 116 kilót emelt meg az, aki a *nagybotot* szabályosan felemelte. Makhinisták tehát csak a kollégium válogatott legerősebb, legügyesebb diákjai lehettek. Amelyiknek nem sikerült a próba, a *nagybot* felemelése, rámondták: — *Náthás!* — Idővel, úgy lehet, püspök is lehetett az illető, ám a „*makhinisták*“ szemre-bőrré, izomra is megválogatták a „*legényeket*“. Az ilyenek azután holmi virtuos *verekedéstől* sem riadtak vissza. A vásárosz pázsatorokkal, a vidéki botos magyarokkal, a katonákkal is össze-összecsaptak, hogy megmutassák, miszerint: karra, botra is első a diák. Tetszett is ez a véresfejű magyaroknak, mert úgy fogták fel, hogy az *ilyenek*, mint *lekipásztorok* sem hagyják majd a nyáját . . . Az egyik fergeteges alkalomkor a „*pátriából*“ való két *Torday-fiu, Gábor és Imre* nevű testvérek, a diák-makhinisták közötti vezérbotosok, egész sereg *mészároslegényt* kihajtottak a *Fehérlőfodagó*ból, noha tudvalevőleg a *mészároslegények* is mindig a legeleje voltak az alföldi legerősebb népeknek.

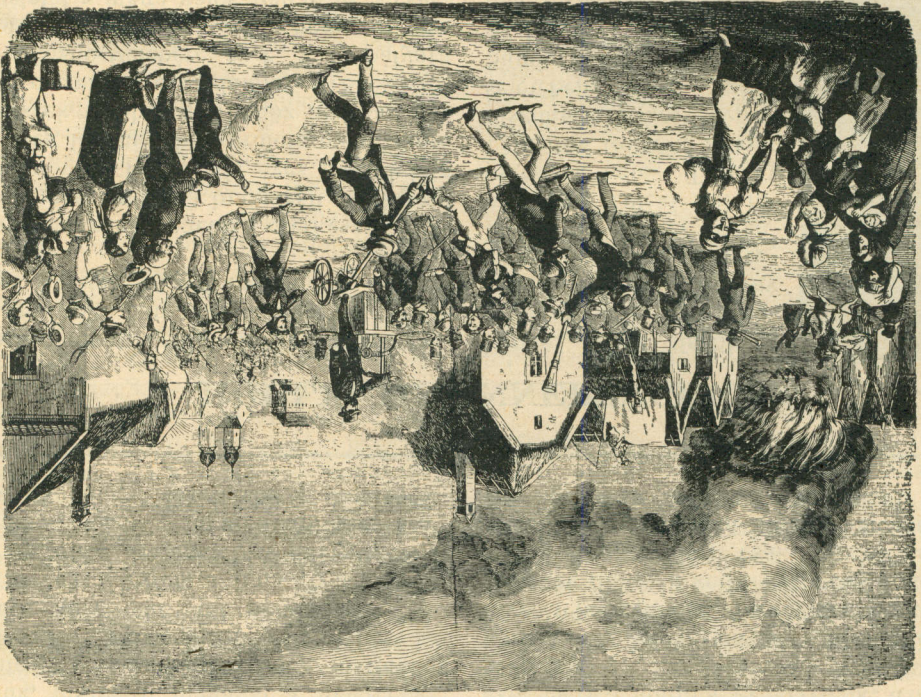
A diák tűzoltók 1880-ig működtek, amikor a polgári önkéntes és hivatásos tűzoltók léptek a helyükre. A tűzoltódiákok utolsó „*nagybotosa*“ a koromfekete szakállas hatalmas termetű, iszonyatos erejű teológus *Vértessy Móric* volt, aki Bihartordán halt meg, mint a szép magyar község szeretett szelíd papja . . . A tűzoltó diákok jelszava „*Tűzet a tűzzel*“ volt. Egyszerű, de férfias tűzoltó eszközeiket a kollégiumnak köfállal kerített hátsó udvarán, az öreg „*makhináriumban, a tűzfecskendő-szinben*“ őrizték. Az első makhinista-diák, a *nagybotos* gondja volt, hogy a városi tűzesetekhez mindig jókarban repíthessék ki a kerekes tengelyekre helyezett „*makhinát*“. Fájdalmasan esett nekik, amikor a polgári tűzoltóság kívánságára és érdekében be kellett szüntetni több százados működésüket. Az elkeseredett „*makhinisták*“ ekkor kint a *Nagyerdőn* megsemmisítették, összetörték dicsőséges tűzoltó felszerelésüket. Alig néhány darab van meg belőlük az öreg-könyvtárral kapcsolatos kollégiumi múzeumban. A *nagybot, kisbot, nyeles-lámpa, csákány*, az egész, ami a legendás időkben a szép regékkel megmaradt. Talán az sem érdekelten és nagyon jellemző, hogy *közös pénztáruk* (bursa sacra-juk) is volt, amelyből beteg társaikat gyógyították, halottai-

kat eltemették, a külföldre menő öreg-akadémikusokat kölcsönrel megsegítették . . .

A kollégiumi diákság csoda bírodalmához érdekelteként sok magyar szabó, magyar csizmadia mester, kocsmáros, kereskedő, (mint az antikvárius és csemeges Harmathy Pál), kofa hozzátartozott . . . Hozomra ellátták őket a szűkkeségekkel. Amikor a teológusból pap, a jogászból szolgábró lett — legeslegkésebb — kamatostól vissza-fizette tartozását. Az időközi kisebb tartozások a legszegényebb diáknál is csak a karácsonyi, husvéti, pünkösdi legádok elkövetkezéig terjedtek. Olcsó világ volt még akkor, némelyik szegény diáknak egyedül ezek az ünnepi követségek, messze falvakban, városkákban való igehirdések voltak az egyedüli és főjövdelmi forrása. Még a világ végére szorult legkisebb, nagyon szegény egyházaköz-ség is iparkodott a sátorünnepekre ünnepi-követet kérni. Az „elekcion”, az ünnepi szent követségek kiválogatásá-nál a szenior, es-

küdtelügyelők, skribák, makhiniták, a kántus tagjai, a teológusok el-sőbbiségi joggal bírtak, csak azután jöttek a jogászok, még hátrább a tanítóképezdeszek és a vércse, bagoly néven ismert felsőbb gimnazisták. . . . A nagybotost például mint dr. Nagy Sándor írja, azzal és ügyis jutalmazták, hogy: „az elekcionál” a legáció választásánál 10 le-gényt adtak neki. Ami azt jelentette, hogy a legátuskérvő gyűlékezések név-egyzékében a nagybotos tíz emberrel előbb választott, mint hogy külföldben sorra került volna!

A karakánabb tisztelletes szenior-urak, amind ifjabb Görömbey Péter ur volt, óriási csikóbrós kulacsot jarat-tanak körbe ilyenkor, — a megtöltéséről a „dardancia” Péter ur sürün forduló szolgádjákja — gondoskodott . . . A pipák, szivarok füstjét vágni lehetett volna . . . A kulacs kortyíngatásánál alkalmi rigmust kellett kivágni. Némelyek egész hősökötteményt adtak elő a különféle legáción-creditiégeről és legátus uramék kalandos eseteiről . . . A lovásár sem hangosabb. Fortélyos egyvezekedésekkel cse-reberélgettek az ünnepi követségeket . . . Beregszász sem a ménk ma mári . . . Akkor a legelső diákok kapták, a kollégiumnak szánt küldeményt nem számítva, száz-száz ro-pogós kemény forintot kaptott mindig a beregszászi két-ünnepi követ, node azért *Pirtise, Gemzse* és a többi szegény hírtü kis gyűlékezést is mindig kapott legátust, ha-kert . . . A csúflokodások, az ifesztegetések ugyan nem maradtak el, s kacagták, midőn az egyik alsóbbosztályú és rangú kis-diák *Gérest* választotta. — Géreszi — Hujjongtak a tapasztalt huncut öregek. — No, bagoly, ezt kifogtad! — Irja néhai való jó poeta-

A debreceni tüzoltó diákok. Kallós Kálmán kollégiumi rajzának rajza 1863-ból.

nyok, akik szívesen tanulták el a „legátus úrtól” hozott legújabb nótákat. . . . Szives, adakozó volt a városka gaz-danépe is, egy *Bagoly* nevű, a kollé-giumban már ismert hírtü kurtanemes gazda az igehirdető ünnepi követet tisz-telegő látogatása so-rán mindig asze-rint jutalmazta, ahogyan az öke-gyelme tréfas sza-vaira *wisszavágni* tudott a diák. — Szerusz ün-nepl — Bagoly o-gadta tiszteletes Kovács Miskát. Miska-diák, a ta-lálékony „*requiran-dus*” meg ezt felelte reá:

— *Alázatos szolgája tíz forint!* — Mire a meghatózott Bagoly gazda menten markába nyomott tíz darab vado-natj ezüst forintot. *
A debreceni diákok, mint *legátusok Maramarostól* a *Bansági* mindelele megfordultak a Tisza-mentén. Mint *szuplikánsok* pedig a „kollégium” kérvő és ajánló leveleivel *„mendurjark”* kíséretében az egész széles Magyarországot bekalandozták a nyári vakációzások idején. *Pannonhalman* a *jó benécs-dnyák* borába is belekóstoltak. Tréfalgatva, dalolgatva, prédikálgatva az egyik debreceni szuplikáns az országúton *pápai* szuplikáns diák cimborájával eljutott *Alcutra*. A főhercegi kastélykertnél makrapapás, szalma-kalapos, vászonkittis, galynyeső-ollós ember került elébük. Debrecen *tiszteletes követe* (*Bartók* Jenő, ezidőszertint nyíregyházi református pap) volt az otthoniasabb, s megszólította a pipás kertészembert:
— Ugyan *bartom uram*, szabad-e ezt a kertet közelebb-ről megnézni?
— Hogyne!
— Bemehetnék-e mink is, barátom uram?

— Bel!
 — De nem haragszik meg a fenség?
 — Nem! — S miután a „barátom uram“ a csoda szép parkot bemutatta, a kerti-házban még egy ital serrel is megvendégelte a két szuplikánst, nekividámultan elmondták a szalmakalaposnak, hogy szeretnék látni az öreg főherceget is . . .

— Azt ma aligha láthatják, mert éppen most érkezett két generális vendége! . . .

— Baj, nagy baj! — felelték szontyolodottan a diákok.
 — Mert *kis segítség* iránt is esedeztünk volna! . . .

— Én ismerem a módját! — szólt mosolyogva a szalmakalapos. — Csak adják ide a könyvüket, én majd rövidesen eljuttatom a főherceghez . . . S mire a tiszteletesnél lemosás magukról a port, elintézem a segítség dolgát! — Miután megbízólevelüket és az adománygyűjtő könyveiket átvette, még a kapuig is kikísérte a két szuplikánst . . . Az alsó tiszteletes a diákok elbeszélését hallván, összecsapta kezét:

— Az Istenért, fiúk, hiszen ti magával a főherceggel beszéltek! — A hüledező szuplikánsok még magukhoz sem tértek meglepődésükből, máris jött az udvari inas két borítékkal. A főherceg *kezeírása* volt mindegyiken. Az egyikre ezt írta: „*Debreceni barátom uramnak*“, a másikat így címezte: „*Pápai barátom uramnak*“. Mindegyik borítékban két összehajtott *tizes bankó* lapult szuplikáns uraimék részére, még az iskolai gyűjtőkönyvbe is dugott kü-

lön-külön egy-egy *ötös-bankót* a jókedélyű, vidám öreg főherceg.

*

Azóta nagyon is fájdalmasan megváltoztak az idők. A *Bánság, Csonka-Bihar, Csonka-Szatmár, Bereg, Ugocsa, Máramaros, Szilágy vármegyék és Erdély* sok ezer falvát, városát elszakították, sok ezer feltörekvő magyar diáki népet erőszakkal visszatartják az ősi debreceni kollégiumtól . . . Maga a kollégiumi élet is megváltozott. *Egyetem* támadt az ősi főiskola helyén. Elnémult az ódon iskola síratók lélekharangja, mellyel a szigorú törvénytartók a lázongó lelkű poéta *Csokonai Vitézt* is kiharangozták . . . A magyar jelleget a sujtásos ruhaviselet sem mutatja többé, sok minden egészséges szokás, szép, nemes hagyomány feledésbe ment . . . Annyi nagy szellem azonban nem hiában élt és alkotott itt. Az egyik rejtelmes emeleti folyosó sarkában *intő oltárként* áll és figyelmeztet mindenkit a „*mágyikás*“ Hatvani professzor repedezett megható *kő-síremléke*, hogy *multunkat ismerni, becsülni, ébrentartani kell*, mert a multból *gyökeredzik*, a multon épül tovább a szép jövő . . . Lángneves alkonyatokon Hatvani professzor komor öreg fekete varjai és lármás csókái is még mindig híven felkeresik esti pihenésül a vén kollégium óriás épület-megéjét, hinnünk kell tehát, hogy sok lendületes lelkű debreceni diáknak ma is csak: „*feszítik agyát karakán ideák*“ és a gyászos trianoni határszélen máig biztos, győzhetetlen, hatalmas ósvárunk a kollégium.

JUBILEUMI ÜNNEPSÉGEK.

A Magyar Cserkészsövetség I. (budapesti) kerülete május 17-én, vasárnap ünnepelte fennállásának tizedik évfordulóját méltó, fényes keretek között megtartott kerületi cserkésznapon.

Budapesten tíz évesnél sokkal öregebb a cserkészet, úgyhogy ez a vasárnapi ünnep nem is a budapesti cserkészet születésének deceniuma volt, hanem tíz éves évfordulója annak, hogy a Szövetség legnagyobb, kerülete megalakult.

A budapesti cserkészek valóban nevükhöz méltóan ünnepelték kerületük 10 esztendő évfordulóját. A Székesfőváros egyik legnagyobb sporttelepére, az F. T. C. pályára hívták meg mindazokat, akik őket szeretik, hogy ott mutassák be a cserkészeletet a maga valóságában és a cserkésztörekvéseket gyönyörű szimfoniákban.

Zsitvay Tibor igazságügyminiszter hallgatja az ünnepi beszédet.

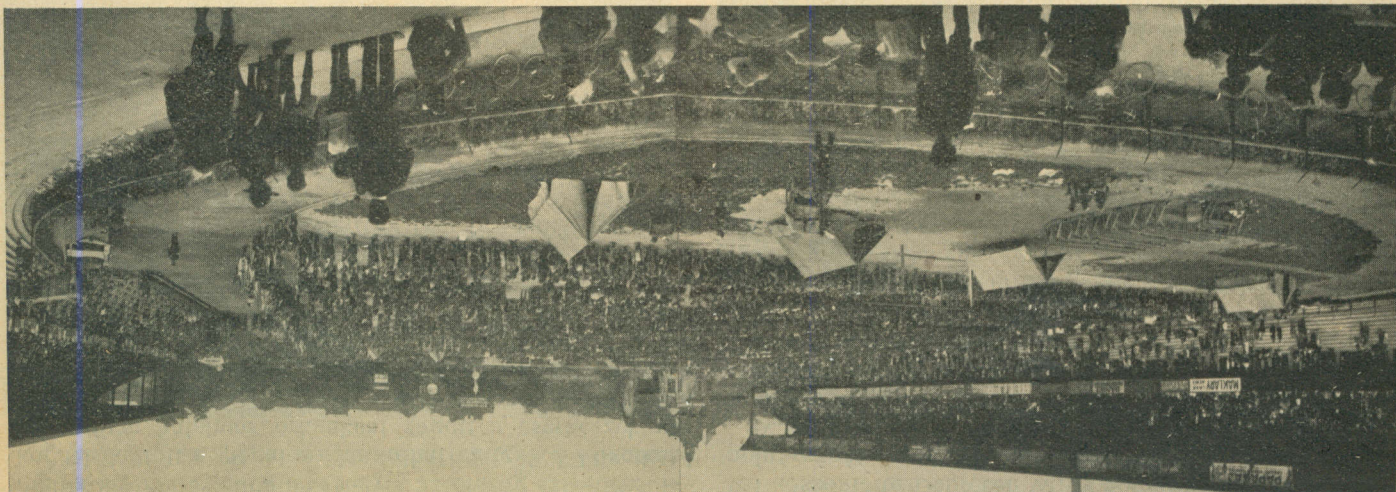
Már a kora délutáni órákban nagy volt a forgolódás az F. T. C. pálya körül, melynek tribünjei mögött várta a közönséget mintegy 8000 öregcserkész, cserkész, cserkészapród, farkaskölyök. Még a délelőtt folyamán felvonultak, hogy egyetlen próbát tartsanak a nagy bemutató előtt. — Három órától kezdve a közönség is özönlött a pályára. A sűrű sorokban érkezőket dr. Szukováthy Imre kerületi elnök vezetésével az I. cserkész-

kerület egész tisztikara fogadta. A közönség sorában ott volt Zsitvay Tibor igazságügyminiszter, az I. kerület fővédnöke, gr. Teleki Pál főcserkész, vitéz Tárczay Felicides Román, a kultuszminisztérium képviselőjében, vitéz Szabó Sándor vezértanácsnok, az O. T. T. képviselőjében, Mészáros Károly államtitkár és ezen kívül közéletünk számos előkelősége, akik a rendezőség részéről számukra fenntartott mintegy 120 személyes díszpályát teljesen megtöltötték. Megjelent az ünnepen Witz Béla elnök vezetésével a Magyar Cserkészsövetség egész főtisztviselői gárdája. Nagy számmal jöttek el a vidéki kerületek képviselői, úgyhogy valóban impozáns volt az előkelő és megértő közönséggel telt tribünök képe.

Pontosan 1/4 órakor felharsant a cserkészek egyik kitűnő zenekarának víg muzsikája, hogy vezesse a tömött sorokban felvonuló cserkészek végelethatatlan sorát. Maga a felvonulás is megkapó látvány volt. Egymásután négy zenekar is sorakozott már a tribünök elé. Felváltva játszották a patogó cserkészdulókat az egyre özönlő, gyönyörű díszzászlók alatt vonuló cserkészeknek. Felemelő jelenség volt, amikor a felvonult cserkésztábor kalaplengetve köszöntötte a közönséget — magyar csatakiáltással.

Teleki Pál gróf, tb. főcserkész a megafon előtt.

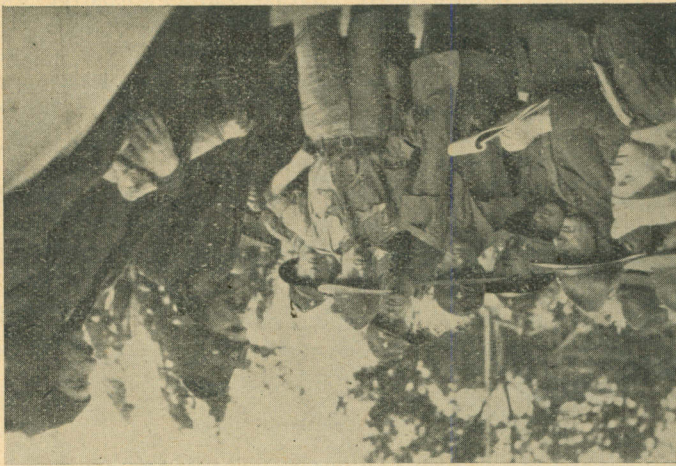
Az I. kerület jubileumi ünnepe az F. T. C. pályán. (Üvegcs József felv.)

A himnusz elhangzása után Teleki Pál gr. tb. főcserkész tartotta az ünnepi beszédet, hangsúlyozván azt a nagy munkát, amelyet az I. kerület 10 esztendő alatt végzett, mely idő alatt igen sok kiváló vezetőt adott a magyar cserkészmozgalomnak. A budapesti cserkészeknek fontos feladatokat hangsúlyozta a főcserkész azt, hogy az ifjúság lelkébe bevigyék a vallásértelmes, biztos jövőjü új Magyarország. Melegen köszöntötte Zsitvay igazságügyminisztert, a cserkészek lelkes nagy barátját.

Most egy rendkívül megható jelenet következett. Dr. Szukováthy Imre, az I. kerület elnöke gyönyörű koszorút adott át egy hat tagú küldöttségnek, azzal, hogy vigyék azt el a világháborúban elesett cserkészrhősök emlékművére. Amikor a diszküldöttség lassú menetben elindult, a cserkészek tisztelgtek, a 15.000 főnyi közönség pedig néma felállással adta meg a tisztelget azoknak, akik híven teljesítették kötelességüket.

Bódy Elemér alpolgármester a főváros színeit viselő szalagot kötött a kerület zászlajára és ugyancsak a főváros színeit viselő zászlókat adott át minden budapesti csapatnak, hogy azt a jubileum emlékére zászlójukra felkössek. A Cserkészszövetség elnökszáláját Witz Béla elnök költötte fel. Ezután Halász István kis regnumista cserkész állott a megafon elé és mondott köszönetet a szülőknek és a cserkészvezetőknek. Végül a főcserkész a legjobb táborozóknak emléklapokat osztott ki.

Ezután gyors menetben szétoszlott az óriási cserkész-tábor és megkezdődtek a „bemutatók”. Első számként gyors táborverést mutattak be. Alig rohantak a cserkészek a kis kétszemélyes sárkálai pályára közepére, máris ott állt 40 sátorból ki-rajzolta a jubileumot jelentő 10-es szám. Gyors egymásután peregtek le az érdekesebnel érdekesebb számok. A hatalmas pálya a legszínesebb cserkészkepet mutatta. Itt lassóztak, amott krinolinóztak, ismét másutt a hindu krinolin exotikus szépsége tűnt fel. Az egyik sarokban farfarkaskölykök játszottak nagy lelkesedéssel, a másikban a Cserkészpark készítettette legújabb bumeráנגgal

Marton mester megörökíti a történelmi statéta résztvevőit.

mutatása. Aki tudta, hogy ezek közül három iparos fiú, a negyedik kereskedelmiista, még jobban tudott gyönyörködni a cirkuusi mutatvány-nak is beillő figurákban. Az ünnepély legfőbb és legmeghatóbb képe az irre-Magyarország határain ki-vül az elszakított részekben ott állott Észak, Dél, Kelet és Nyugat szobra. Mind-egyiket cserkészfiúk alaki-tották. A szobrok körül ott üdöngtek, népi viseletben a totok, szerbek, oláhok és osztrákok. Egyszerre megje-

Valósággal elragadta a közönséget a Tesztnavelesí Főis-kola 341. sz. cserkészcsapatának gyönyörű tornabemutá-tása. Viszont a lord Rothermere által ajándékozott 2 m-átmérőjű football labdával való játékok állandó derültséget kellett. Mégis a legkedvesebb volt a játékok zará jelente-amikor egy pöttöm farkaskölyök a cserkészek vállain a labda tetejére ugrott és onnan lobogtatta sapkáját a kö-zönség felé.

Rendkívül bájos volt a 3. sz. R. M. cserkészeknek május-tanica és igen mulatságos és kedves volt ugyancsak a reg-numisták apródcserekszeinek fejlődő versenye. Mindenkit bámulatba ejtett négy regnumista cserkész találomra be-mutata. Aki tudta, hogy ezek közül három iparos fiú, a negyedik kereskedelmiista, még jobban tudott gyönyörködni a cirkuusi mutatvány-nak is beillő figurákban. Az ünnepély legfőbb és legmeghatóbb képe az irre-

ment Hungária, cserkész test-

őreitől kísérve és elfoglalta helyét az ország szívében. Akkor felsikoltott a megafon: Maradhat ez így? A következő pillanatban hatalmas orkánként zúgott a cserkészek válasza: nem, nem, soha! Hungária felemelte kardját és a négy égtáj felé suhintott. Ebben a pillanatban leomlottak Észak, Dél, Kelet és Nyugat szobrai és minden oldalról cserkészek özönlöttek el a pályát és állták körül a régi határok mentét. Az elszakított területek népei pedig Hungáriához vonultak és megbékélve a magyar testvérekkel, térdet hajtottak Hungária előtt, a régi Nagymagyarország határain belül. A megbékélésnek, a régi határok visszanyerésének szimbolikus jelenete mélyen meghatotta az egész közönséget, amely megindultan emelkedett fel helyéről, hogy a cserkészekkel együtt énekelje mélységes hittel:

Hiszek egy Istenben, Hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban.
Hiszek Magyarország feltámadásában!

*

Az I. kerület ünnepe az esti órákban fejeződött be. Emelkedett lélekkel, egy kedves délután emlékével távozott mindenki. Hálával a cserkészlet iránt, több reménységgel bízva abban a magyar jövőben, amelyet a cserkészek is segítenek építeni.

A minden vonatkozásában sikerült cserkészünnepet a Szukováthy Imre dr. vezetése alatt álló I. kerületi főtisztviselői kar rendezte. Kivették a munkából részüket Gacs János ügyv. elnök, Liptai János társelnök, Czeiner László ellenőr, Junger Emil főtitkár és a többiek mind, míg a pályán lejátszódtott ünnepi események megrendezésének oroszlánrészét Velössy Béla, Schrank Endre és Pirovszky Lajos látták el. Öszinte elismerés és köszönet illeti őket. — Jó munkát végeztek!

A IX. kerület ünnepe.

A IX. kerület cserkészei nagyszabású együttes táborzással ünnepelték pünkösdi napjain a kerület fennállásának 10 éves fordulóját. A kerület cserkészei mintegy 1200-an már szombaton este megérkeztek Debrecenbe és a Nagyerdőn festői szép tábor tettek. Pünkösdi első napján református istentisztelet és tábori mise jelezte a jubiláris ünnepség kezdetét. Majd országos céllövő verseny volt. (Ennek eredményét legközelebbi számunkban hozzuk.) Déli 12 órakor az egész tábor a kerület elnökségének vezetésével bevonult Debrecenbe, hogy tisztelegjen a város polgármesterénél s köszönetet mondjon Debrecen város polgárságának a cserkészeket körülövező, megértő szeretetért.

A kerület cserkészei nevében vitéz dr. Bessenyei Lajos kerületi elnök művészi plakettet adott át Vásáry István dr. polgármesternek, mint a kerület hálájának szimbolumát. A Magyar Cserkészszövetség köszönetét és háláját Vidovszky Kálmán orsz. társelnök tolmácsolta. Ezután a városháza előtt álló 1200 cserkész háromszoros huj, huj, hajrá-

val köszöntötte Debrecen város polgármesterét és megértő polgárságát.

A kerület cserkészisztjei s a vendégek a Nagyerdőben gyülekeztek közös ebédre. Ekkor történt az a szörnyű katasztrófa, amelyről lapunk más helyén emlékezünk meg. Debreczeni Ferenc elvesztése döbbenetes hatással nehezedett a gyönyörűen indult jubiláris ünnepségre.

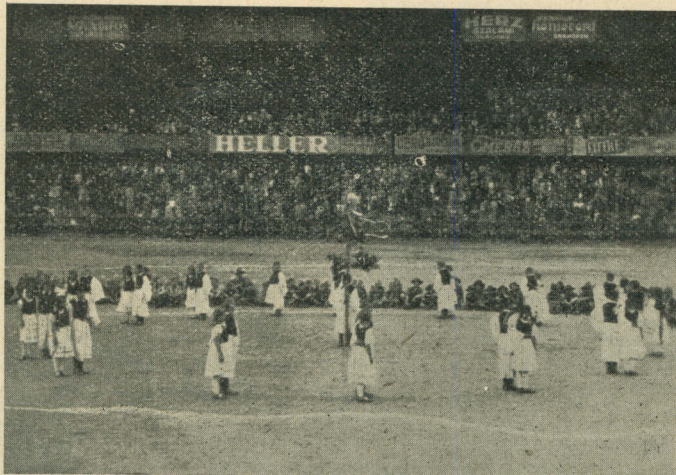
A délután 5 órára hirdetett bemutatókat mélységes fájdalommal, de mégis kemény cserkészmegállással tartották meg. Az egyetemi sportter pályáját zsúfolásig megtöltötte a közönség. Az ünnepség azzal kezdődött, hogy vitéz Bessenyei Lajos elnök félárbócra húzta a kerület zászlaját. Ekkor Török Tibor „Imához“-t vezényelt. A hatalmas közönség is némán emelkedett fel helyéről. Amikor a mély csendben felhangzott Bessenyei Lajos szava: „Istenben boldogult Debreczeni Ferenc ügyv. elnök tiszteletére“, — mindenki könnyes szemmel, sőt hangos zokogással adózott a halálig hű cserkészvezető emlékének. A tábor pedig egy percig némán tisztelegett.

Ezután a rendes műsorral pergett le az ünnep, amelynek kiemelkedő pontjai voltak: örsi és egyéni akadályverseny, tábori bemutatók, tornagyakorlatok, talajtorna mutatványok, gulák, ötletes indián bemutatók, pompásan sikerült kerékpárgyakorlatok és kerékpármutatványok, és végül gyönyörű magyar tánc. Az egész ünnepséghez a zenét a 952. sz. „Baross Gábor“ egyházi cserkészcsapat zenekara szolgáltatta. A bemutatók végén Vidovszky Kálmán társelnök a 172. sz. Erő csapatnak átadta a szövetség emlékszalagját azzal, hogy addig őrizze, míg a kerületnek nem lesz zászlaja.

A cserkészbemutató — amelyen megjelent Debrecen városának egész előkelősége — minden vonatkozásában pompásan sikerült. Azonban sem az ünnepségről, sem az ünnepséget két óra múlva követő táborútról nem szakíthatta fel a döbbenet borúját a nagy gonddal összeállított értékes számok változatossága. Pedig a táborútról is méltó volt a kerületi ünnep többi szépségéhez.

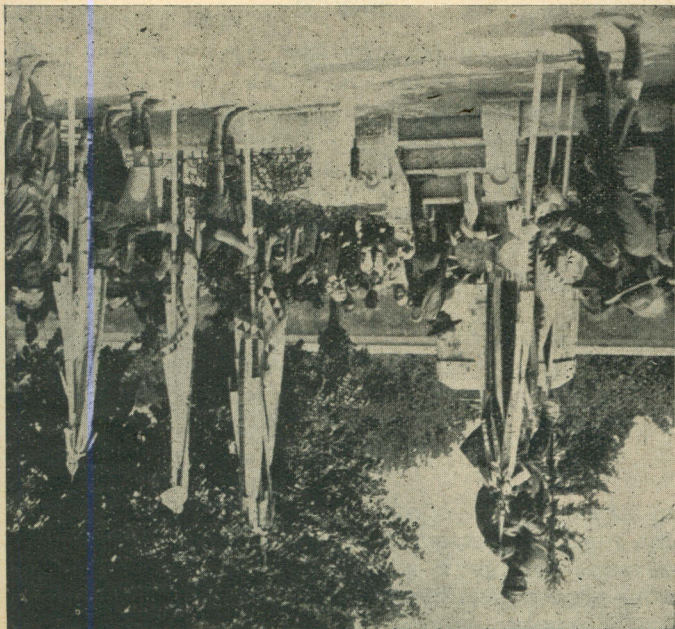
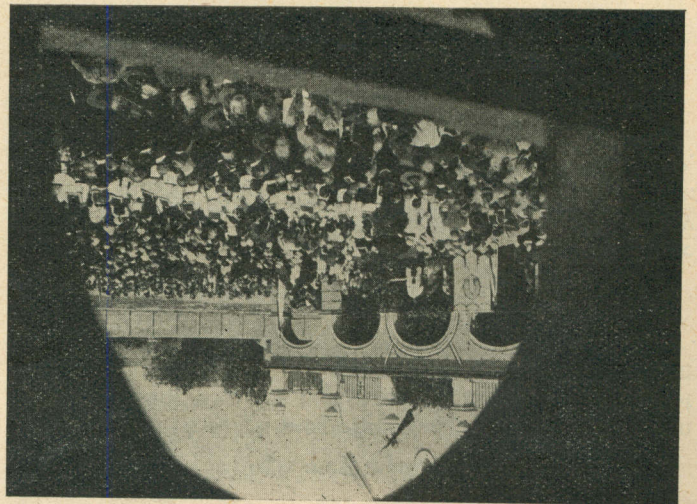
A táborútról köré is odasereglett Debrecen megértő közönsége, mintegy 2000 főnyi tömeg. A táborútról igen ügyesen dr. Barcsay Károly vezette. Különösen kedvesek voltak a bemutatott nyírségi, bihari és hajdusági nóták. A táborútról folyamán érkezett meg gr. Khuen Héderváry Károly főcserkész és vitéz Faragó Ede orsz. vezetőtisz, akiket a kerület nevében Bessenyei Lajos elnök üdvözölt. A táborútról végeztével Vidovszky Kálmán orsz. társelnök kegyeletes szavakkal emlékezett meg a Cserkésznap vértanujáról, dr. Debreczeni Ferencről, akinek halálig való hűségét és önzetlen munkásságát példaképpül állította oda a mélyen meghatott cserkészek elé. Ezután a közönség és a cserkészek csendben vonultak el a pályáról.

Hétfőn délelőtt jól sikerült cserkészjátékot rendezett a kerület egybesereglett cserkészifjúsága, délben pedig gr. Khuen Héderváry Károly főcserkész elhelyezte a cserkészek koszorúját a debreceni hősök emlékművére. A IX. kerület jubiláris ünnepe, hétfőn, a délutáni órákban fejeződött be. Az ünnepre összereglett cserkészek mindjárt megtették a temetésre való előkészületeket, mert Debreczeni Ferencet a magyar cserkészmozgalom s a IX. kerület halottjának tekintik.

Májusfa-tánc a budapesti kerületi cserkésznapon.

Május 17-én fényes keretek között a környékbeli nota-bilitások nagy részvételével tartották meg Dombóvárot a VI—VII. kerület közgyűlését, egybekapcsolva nagyszerűen sikerült vármegyeyel nappal s a 665. Turán cserkészek zászlószentelésével. Képeink: Virág Ferenc pécsi püspök

ORSVEZETŐKNEK

Ha én orsvezető lennék, arra is gondolnék néha:

1. Ismerem-e az örsöm összes tagját — az erős és gyenge oldalait, vágyait, házküjtjét és hogy mik a céljait, mire törekednek?

2. Tudok-e egy örsi összeövetelt ügy tervezni és levenni, hogy az tényleg hasznos is, szórakoztató is legyen és annak a fiúnak a szülei, akitél tartjuk, annak megismétlésére kerüljenek.

3. Jelentem-e minden csapatösszeövetelen, hogy: „mindenki itt van”, vagy ha valaki mégis hiányozna hát az „ritka eset!”

4. Fel tudom-e a fiúk érdeklődését állandó és alapos cserkészszünükára kelteni?

5. Minden fiúnak ki tudom-e adni a munkát úgy, hogy mindenki a legjobb kedve és tehetsége szerint segíthessen összeöveteleken, kirándulásokon, ujoncoktatásnál, stb. stb., úgy hogy minden örsi tag idővel vezetővé képezhesse ki magát?

6. Tudok-e elég türelmrel banni a hanyagabb cserkészeket, hogy végül mégis megtanulják, az igazi cserkészszellemet?

7. Tudom-e a fiúkat a napi jölettre annyira serkenteni, hogy az rendes napi szokásukká váljon?

8. Tudom-e a fiúkat arra szoktatni, hogy az örsre, mint olyanra büszkék legyenek és erős, egészséges örsi szellem fejlődjön ki?

9. Tudok-e egy örsi kirándulást úgy kidolgozni és keresztül vezetni, hogy a parancsnokom az örsöt mások minden fenntartás nélkül rámbizhassan?

10. Tudok-e az örsrel úgy részt venni a csapatmunkában, hogy amellét az örsnek is új terveket, gondolatokat és munkakalkalmat adjak?

Játékok.

Az elrejtett szó.

A játékosok megállapodnak egy jelszóban. Ennek megállapítása után megindul a játék. A fiúk körbejárnak, a vezető hosszú mesét mond, amelyben elrejt az illető szót. Mikor a szót kimondja, mindenkinek le kell ülni. Aki utoljára ül le, az kiesik.

Ezt a következőképpen módosíthatjuk:

A fiúk körbe járnak s a vezető azt mondja, hogy 5-ös csoportokba üljenek le, aki nem talál magának 5-ös csoportot az kiesik.

Ha a vezető a játék közben egy számot említ, akkor kell vagy:

A játék közben állnak s a körben a fiúk számanál egyenlő kevesebb tárgy van. Mikor a vezető szól, hogy: „Ragadd meg!” mindenki felkap egy tárgyat. Akinek nem sikerült felkapni egyetlen egy tárgyat sem, az kiesik.

A játék folyamán mindig eggyel kevesebb tárgy lesz.

Ragadd meg!

Vigyázz Bandi!

A játékosok körbe állnak. A vezető a közepen egy gyertya lángjában melegít egy nagyobb fájta dugót. Mikor a dugó tetefe parázsiani kezd, akkor a dugót a következő fiúnak továbbítja ezzel a kiáltással: „Vigyázz Bandi!” Most a parázsio dugó körbe jár. Akinél kiálszik, annak a homlokát megjelölik a megfeketedett dugóvéggel.

Vakok törzse.

A fiúk bekötött szemmel s kinyújtott karokkal kört alkotnak. A kör közepén van két játékos, akiknek egy-egy lába a másikéval van összekötve s így ketten csak három lábbal járhatnak. Ezek iparkodnak a körből menekülni, anélkül, hogy a vakok őket megérinthessék. A vakok egyhelyben mindenféle mozgást végezhetnek, de eredeti helyüket sohasem hagyhatják el.

Csata.

A fiúk két csoportba oszlanak. Mindegyik csapatnak a tagjai meg vannak számozva. Ha most a vezető egy számot kiált, pl. 5, akkor mind a két csapatból az ötös felugrik féllábra s a másikra támad. Így igyekezik ellenfelét legyőzni. Az a csoport győz, ahonnan több győztes kerül ki.

Ugatás.

Négy csapat játszik. Mindegyik csapat egy négyszögnek egy-egy sarkát foglalja el. Az egyik sarokban lévő csapat a szemben lévő csapatnak egy egyszerű üzenetet továbbít. A másik két csapat ézt tőle telhetőleg megakadályozza, ezért ordít, ugat, kiabál. Ha az üzenet átadását sikerült megakadályozni, úgy ezek nyertek. Ha nem, akkor az üzenetadók.

Fütyülés.

A fiúk körben ülnek s az első jelre mélyet lélekeznek. A második jelre egy elnyújtott hosszú füttel bocsátják

ki a levegőt. Aki előbb, vagy aki nem füttel bocsátja ki a levegőt, az meghal.

Furcsa mese.

A fiúk körbe állnak. A vezető egy mesét mond, melyben számos helytelenséget s ellentmondást rejt el. Azok a fiúk nyernek, akik a legtöbb hibát vették észre.

Fogd meg a labdát.

A fiúk körben ülnek megszámozva. A vezető a közepén ül s egy labdát magasra tart. Amikor ezt elejti, egy számot kiált. Az illető számú fiú még akkor próbálja elfogni a labdát, mikor az még nem ért földet.

Ne ne vess.

A fiúk körben ülnek a vezető a közepén mindenféle dolgot csinál, amit a fiúknak utánozni kell anélkül, hogy magukat elnevezzék. Aki háromszor elneveti magát, kiesik.

Angolból közli: H. R.

Vajjon hány örsnek van:

saját örsi éneke?
örsi otthona?
örsi jelszava?
örsi felhívója? (csatakiáltása)
örsi ceremónia szokása?
örsi versenyei?

ö. cs.

A TÜSSZŐS MANDULA-LOP.

Cserkész-detektív hősköltevény egy énekben.

„Ejnye, szedő uraim, jaj sok, ami sok, no bizony hát!
Tüsszős mandula-lop! Nem tudnak-e már magyarul sem.
Igy ferdíteni el a tüsszős szót, mandula-lobot!”
„Éngedelem — mondák sértődve a nyomda vitézi —
Nem tehetünk róla, ha az Iksz Priksz kéziratában
Szórol szóra ez áll címül s ami áll: mi kiszedjük.”
„Akkor az Iksz Priksz úr vacsorázott nadragulyát tán!”
Szólt a korrektor imígy, s olvasta, miként ideirtuk:

Rettenetes rejtély lappang vala Kis Petiéknél.
Ránéhezült a titok az egész nagy házra, vagyis hát
Pontosan szólván, úgy főleg a kamrai részre,
Éléskamra körül feketéltett egy csoda kérdés.
Igy hangzott vala az: Mely titkos bánat epesztí,
Mily kór gyötri szegény lefogyó hús mandulazacsakót?
Mert hogy sorvadozik s az élet szált ki belőle,
Azt a vak is látá, de csak azt nem tudta ki senki,
Hogy hova lesz belőle a sok izes mandula-szemese.
S hasztalanul állt őrt az egész ház népe virrasztva,
Manci, Teri különösképpen védvén s őrizve a spajzot
S nem győzvén őcsárlani fennen a rút betörőket,
Vagy torkos kísérteteket, no bizony, mivel az sem
Volt lehetlenség, hogy szellemek éjszaka járva,
Nem vetik épen meg a finom jó mandula-kosztot.
Ily válság közepett jó meg husvétí szünetre
Péter a városból, hol kosztos nénike mellett
Szivta be a tudományt s cserkész is volt csapatában.
Epanaszolta anyus neki is, hogy a mandula így, s úgy...
„Már pedig — úgymond —, ott nem jár ki-be földi halandó,
Hogy a szemünk ügyelön rájuk ne volna szegezve,
Két hűgod énnám messzebb viszi még a vigyázást,
Estéinkint gyertyát fognak elszánva kezükbe,
S szemlét tartani még kisuhannak a spájzba utolszor,
S ott alapos hosszan, gondál szimatolva vigyáznak.”
Péter eszén villan, mint éj közepén a villám.
Drága anyuska, mi jó! Egyenes szívébe gyanú nincs.
Nem hinné, ha fia vádat próbálna emelni.
Tetten csipni azért igyekezzünk a kicsikéket.
S szól anyukának imígy most még elrejtve gyanúját:
„Allítsunk, anyukám, azt mondom, a spájzba egy csapatd.
Mandulazsák tetején egy kis port szórok el én ma,
S mindjárt megtudod im, ki a tolvaja ott a szemeknek,
Ám de vigyázz, hogy e terv szigorún bensődbe maradjon.”

S titkosan és ügyesen Peti elfödi a maradékot,
Vastag kendővel leborítja a mandulamagvat,
S a kendő tetejét odabent a tarisznya-üregben
Mecukrozza fehér, rejtelmes városi porral,
Majd beköti ismét a helyére s otthagyja nyugodni a zacs-
Este a két hűga aggódik a mandula sorsán [köt.]

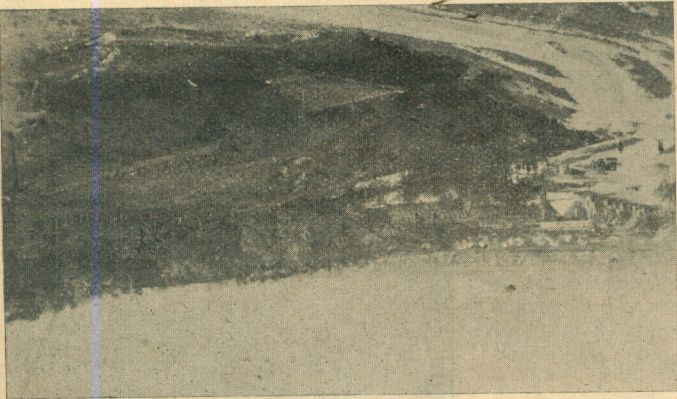

S végszemlére kimegy, hogy nyugta legyen anyukának.
Péter a jobb szeméről laposan pislant a mamára,
S várakozik, pszt! pszt! Hipp-hopp, már itt van, amit várt.
Spájzbul a tüsszentés, mint sortüz száll be zajongva.
„Jaj, náthát kapnak, megfáznak a lányok” — imígy szól
Jó anyus, ám a Peti diadalmasan állta elébe.
„Nem fáznak bizony ők, hanem im megfogtuk a tolvajt.
Bent turkálnak azok a kibontott mandula-zacsokó
Mélyében s vesztükre, megfáznak e kézzel orozva
Tüsszentő porokat szórtam vala bent im e jelnek.
Tüsszős mandula-lop ez hát az a fránya betegség,
Melybe a hűgocskák beleestek, mint a fogóba,
S lopni bizony többé nincs kedvük a képmutatóknak.”

Eddig a történet. Értőn bölint a korrektor,
Megsóválja fejét s — helyesen — azt mondja: bolondság.

FÖLDINDULÁS BEKÁSMEGYEREN.
Képes beszámoló a Józsefhegyi suvadásról.

ben sorra építkeztek. Rendes kis cserépfedelesecs vályogházakat építettek és a régi lakást kamrának tartották csak meg. Még csak egyetlen egy család lakik a földben, valóságos barlanglakásban; aki még látni akarja, siessen vele.

Batról Bekásmegyere, a háttérben Csillaghegy. A kép közepén pompásan látszik, hogy a szőlő rúcsásztott a házhelyre.

— No, Imre, innen jó lenne levenni az egész hegyoldalt; hadd lássák, hogy a „szaladó” hegyen nyugodtan tovább virágozik a gyümölcsfa.

Lemegyünk a patak völgyébe és csodáljuk a hosszú hasadást: az egyik oldalon lesuvadó földtömeg a völgy másik oldalára anyyira megnyomja, hogy százas hasadások támadnak, de a csuszamlás megáll, nem tud lejebb jönni, mert a csuszó táblát megállítja a szemközti emelkedés.

— Itt le kellene venni a suvadó nyelvé végét. Itt látszik, hogy duzzad fel a föld a patak előtt és repedezik a szőlő és nyomul rá a lebontott házhelyre. Háttérben a község.

Nekindulunk a hegyoldalnak. Geológusok dolgoznak fenn: ketten mérik fel pontosan a suvadás egész területét. Ez napokig tartó munka és vigyázni kell, hogy a talaj el ne szaladjon az hevenyészve vazlatozom a suvadás határait.

Szobareszkedem az egyik geológussal:

— Van lehetősége a megállításnak?

— Mi most pontosan felmérjük az egész területet, egyebet nem lehet tenni, mert megállítani a mozgó földet nem lehet.

A jövőben ki kell szüntetni a talajt, ha nem akarnak meg-lepetést.

— Valóban hirtelen indult meg a suvadás, ahogyan lenni egyik parasztszasszony mondotta? Aláírtól meg egyik földművelő táján nagy robajjal indult meg a csuszamlás.

— Dehogy. Hangot hallhattak, amitkor a házat nyomta meg a föld; a házat le is bontották. De ez a terület régen ismeretes, mint meg-meginduló hely. Az agyagréteg mely, néhány száz méternyire és most úgy 15—20 méter mélységben mozdult meg. Ez a csuszás már huszonnégy évvel ezelőtt kezdődött és nagyobbarányú suvadás, azért vergődött hírnévre. — Feljebb megyünk. A csuszó terület közepébe táján nagy száradék; a föld sávoiban meg is nyílt, le is csuszott, ezt le is fotografáltuk.

A fák megterdültek, de nyugodtan tovább virágoznak; hogy harcol a fa az életért, kapaszkodik és pattantja bimbóit; „mereközben” fog gyümölcsöt érlelni. Fuldokló nem kapaszkodhatik erősebben a szalmaszálla.

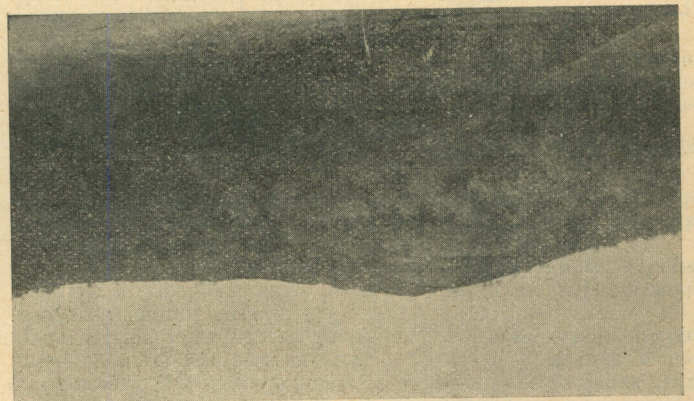
Ki meri mondani, hogy a föld nem él: ime, micsoda erőt jelent, ha egyet lélekzik!

Felértünk az indulóponthoz, a starthoz: itt törté el a hegyet a suvadás, leszaggatta a vastag meszkőréteget. Orási, több méteres átmérőjű szikladarabok hevernek egymás hegyen-hátán, itt nem tud megülni a föld, vagy az agyag. Le-kapjuk a körtvben leszakadt falat.

— Nagy hegycsuszamlás Bekásmegyere! „Meggzaladt a talaj!”

— Egzakadás, földindulás a főváros közleiben!

— Megindult a föld Bekásmegyere! „Vándorló gyümölcs-

A Bekásmegyere történt suvadás teljes képe.

fák, kicserélt telkek, megváltozott tájkép a csuszó Józsefhegyen!”

Ennyi csak elég, hogy a székfőváros érzősívi szerelmeseit is kizgassza mindennapi taposómalomból? De már ezt meg-

nézem, mondok, hogy hova „szalad a talaj”, hogy hova „csu-

szik a József-hegy?” Láttam már cserkészti az anghai jámbore-

rol vagy a francia kalandozásról lecsúzni, de egész hegyet le-

csúzni még nem láttam: kedves Imre, menjünk ki, nézzük meg,

de hozd magaddal a gépedet, néhány felvételt csinálunk.

Egy délután az egész, félháromkor indult a szentendrei helyi-

érdeklő és az öt vagy a hatórával vissza is jövünk. A bekásmeg-

yeri állomáson jökepi vasutas van szolgálatban:

— Ugyan, kérem, a földcsuszamláshoz szeretnénk elmenni.

— Csak tessék végigmenni a falun — mosolyog ránk föle-

nyesen és a mosolya azt mondja: „Nincs egyéb dolgotok, sze-

gény tatárook?” — A falun túl balra fel; ott is van már.

Bandukokunk befetele. Gyönyörű bolgárkertészet a falu előtt,

de nem rend, tisztaság. Hétköznap délután van, sok asszony, gye-

rek, kevés férfi látható. Előttünk tempósan halad egy idősebb

ember. Nem gazdaember.

Nem bírok a kíváncsisággommal; tudni szeretnék valamit előre

erről az országos szenátoról. Megszóltom:

— Hogy jutni el legközelebb a nagy, híres hegycsuszam-

lashoz?

— Hát csak át a falun — szól foghegyről —, aztán balra.

— Milyen valjon?

— Nem tudom én; nem arra lakom, még nem voltam ott.

Ej no, hát ennyire érdeklednek a falubeliek a veszedelem

iránt?

Kérünk a falun, éppen két autó áll meg: a sofőr megmondja,

hogy X. bányaüzem és néhány mérnök jött el megnézni a

„lecsúzott hegyet”.

— Mi előbb jobbra fordulunk:

ott nagy érdekesség van, fűgget-

lenül a suvadásról. Az egész

völgy földjének anyaga lösz,

magyarul szelhardtia föld; finom,

sárga, termékeny, vizet nehezen

átereszto. Ebbe vátják be a falu

székény zselérei a lakásukat:

barlanglakásban laktak! Egész

sor volt ott, vagy 10—12 család

othona. Kicsi, fojtó szagú úreg,

de védelmet nyújt és nem kell

ismertem ezeket az odúkat; tud-

tam, hogy egészséges kedélyű

székény emberek laknak benne,

akikben el a szívélyes nyájas-

ság. Svábok, de mind beszél ma-

gyarun: földrajzi és települési

érdekesség a főváros kör-

nyekén. Most nagy megte-

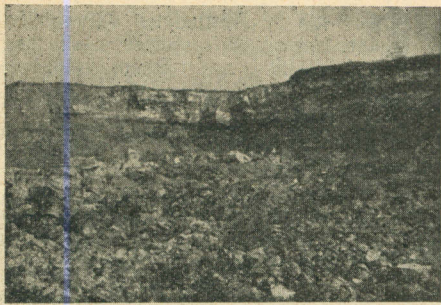
petés ért: az utóbbi évek-

Kép a suvadás közepéről: 1. a régi színt, 2., 3., 4. az új lépcsők.

(Horváth Imre felvétele.)

Felülről végigpillantva, feltűnik a folydogáló *sok víz!* Persze szó sincs arról, amit némely pesti riporternek az asztaluk mellett kiagyalnak, hogy „bővizű források nyíltak” meg, „százszámra fakadt víz”, meg aztán „tavakat” is költöttek ide és a falu vezetőivel együtt töprengtek azon, hogyan vezessék el a vizet. Csak anynyi az igaz, hogy a talaj keresztül-kasul vizes és (sohkelyt szivárog le a víz a patakba. A patak könnyedén szállítja el.

A súvadás indulási vonala.

kérdezték tőlem is, valahányszor szóba került.

— Mindenekelőtt a hegycsuszamlás vagy súvadás (ahogyan a székegyföldön nevezik) nem ritka dolog, hisz a föld is él és szakadatlanul mozog. A háború előtt nagy bajt okozott például a Balaton mentén az *akarattya hegymlás*. Tudjuk, hogy a Balaton keleti partja, Kenese, Akarattya vonalán, majdnem Fűzfőig meredek, konglomerátumos, meszes part; úgy esik le hirtelen, hogy a vonatnak erősen kell kapaszkodnia rajta. Ez a part hirtelen megindult és elpusztította a vasútvonalat; ötmillió aranykoronába került a megjavítása és a part megkötése!

— A napokban érkezett hír arról, hogy Tihanyban, József kir. herceg palotája mögött a hegymlás *elsodorta az országút jó darabját*.

— Tavaly Borsodmegyében, Ózdtól nem messze, a Szohony völgyében történt nagyobbarányú súvadás. *Tő maradt utána*, mert a leomlott hegyoldal eltorlaszolta a völgyet.

Mindezeknél ugyanegy ok áll fenn: a fekértég *nem tudja tartani* a vízzel átitatott felső agygréteget. Olyan ez, mint a bélyeg és a papiros. Ha a felragasztott bélyeget vízzel átitatom, a *ragasztóanyaga* elveszti erejét és simán lehántom a bélyeget a borítékról. És olyan ez, mint a főenyfűrdőben a csuszka: ha a nap megszáritja, nem tudok lecsúzni rajta még vizes úszónadrágban sem, de ha veder vízzel végiglocsolom, mindjárt gyorsvonat lesz belőlem.

A hegy lejtőjén is képzeljünk el két tényezőt; alul van az *altalaj*, a kő, ebben az esetben mészkő, mint fekértég. Ezen fekszik 10, 100, vagy 1000 méter vastagságban a máladékanyag: agyag, lösz, homok, vagy eféle. Az, amit a köznyelv „földnek” nevez. Van a vizet könnyen áteresztő fajta, van át nem eresztő. A súvadás lényege az, hogy egy alsó lejtős anyag mentén a felső réteg lecsúszik. Ha függőlegesen, nem lejtő mentén haladna lefelé, akkor *rogys* volna. Az *ok*, amiért elvesztette az egyensúlyát, a tapadását és megszalad: ez az *ok a víz*.

Tavasszal heteken, hónapokon át ázik a föld. A lefelé nyomuló víz a földben addig megy, ameddig mehet. Az át nem eresztő réteget. Akkor mit csinál? Ennek az alsó vizet át nem eresztő rétegetnek a *tetején*, vagyis a felső áteresztő réteg *alján* végigfolyik, amíg napvilágra nem kerül (időszakos forrás). Tehát, ahol a két réteg találkozik, ott a mélyben a sok víz csúszóssá teszi a vonalat és ha a tapadás már olyan gyenge, hogy nem tud ellenállni a *felső réteg nyomásának*; akkor ez a felső réteg *elcsúszik, megsuvad* és elindul a lejtőn lefelé.

Ez az összes ilyen jelenségek magyarázata.

Miután ezt jól kitanulmányoztuk a József-hegy és János-hegy teknőjében, elindultunk hazafelé. Egyenesen átvágtunk a hegyen a temető irányában. És itt, a József-hegy másik oldalán nagyszerű dolgot láttunk:

Óriási arányokban, nagy kövekkel kirakták a helyi levették Nagymagyarország határait és akkora betűkkel, hogy a bécsi légiút utasai jól láthassák, kiírták: *Igy Volt! Igy Lesz!*

Mikor már majd leértünk, egy kislíú érdeklődését keltettük fel. Szóba ereszkedett velünk és döntő fontosságú eseményt közölt:

— Nekünk már van három kacsa! — Igazán pompás tavasz-eleji hír.

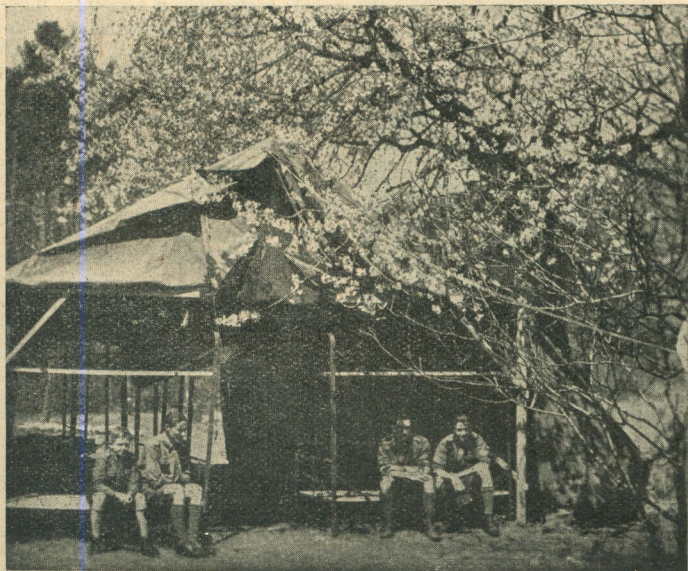
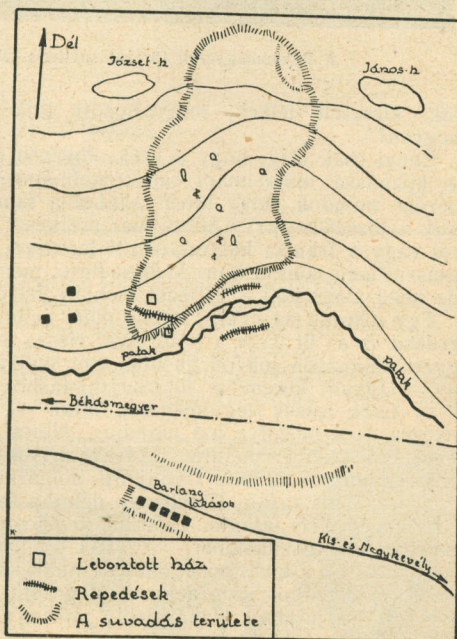
Érdekes: a főváros szomszédságában, az ország szívében századok óta háborítatlanul beszélnek német anyanyelvüket a svábok. A felnőt mind tud magyarul, a kisebbje még hibásan, de tanul és szívesen beszél magyarul.

Mégis van komisz ellenség elég, aki a világ előtt rágalmaz bennünket, ránk fogja, hogy *erőszakkal magyarosítunk: sötétlelkű, gaz népség!*

No de örüljünk mi is annak, hogy a mai kellemes kirándulásunkon elérjük még az ötórás vonatot és félhatra otthon leszünk és ami a fő, hogy megszületett a három kis kacsa, amely a mi kis barátunk szívét oly büszkére dagasztja.

Adjon Isten sok-szor annyit: aztán a peccenyjűkre el ne felejtsenek meghívni!

Temesi Győző.

IV. ábra. A fűthető őrsi sátor.

A SOKARCÚ ŐRSI SÁTOR.

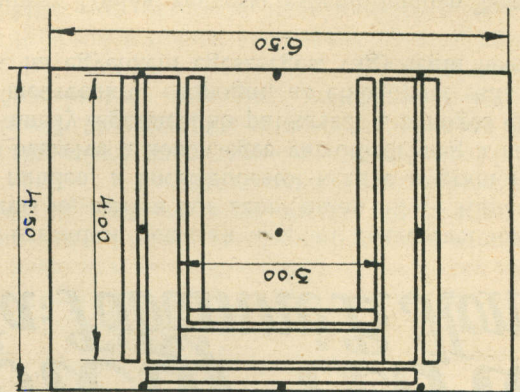
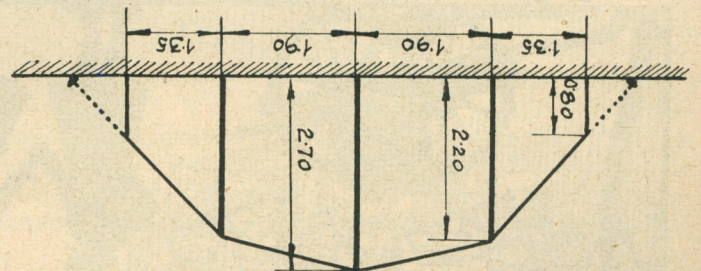
(Folytatás.)

b) Két őrsi sátorból épített fűthető sátor.

1. *A szükséges felszerelés.* E sátor felépítéséhez az alábbi felszerelésre van szükségünk: 2 drb. „B” típusú őrsi sátorponyva, 3 drb. gerincrúd, 6 drb. rövidebb („B” típusú őrsi sátorhoz tartozó) tartórúd, 3 drb. hosszabb (2.70 m hosszú) tartórúd, 4 drb. nagy rombuszlap, cövekek, kötelek.

2. *A sátor felszerelése.* A két őrsi sátor ponyváját egymással terítjük úgy, hogy a párhuzamos gerincvarrások egymástól 3.80 m-nyire legyenek. A külső lebernyeket visszahajtjuk s a ponyva szélétől egy arasznyira a feszítőkötél cövekeit beverjük éppen úgy, mint az őrsi sátor felszerelésénél (1. Táborozási könyv 93. old.). Középre bedugjuk a középső gerincrudat, melyet majd a 3 hosszú tartórúddal támasztunk alá. A két szélső tartórúd csúcshoz a ponyvák ereszfeszítőkötél tartó vaszikát akasztjuk. A fölül kerülő ponyva feszítőkötélit (minden másodikat) meghosszabbítjuk s a lebernyeg végén levő hurkokba is hosszú köteleket kötünk (itt is elég minden második). Ezeket a köteleket a már előbb levert szorítókötelek cöveksorába levert cövekre akasztjuk. Most felállítjuk a középső gerincrudat, utána mindjárt a két szélső gerincrudat. A kötelek

megfeszítése után a sátor belsejében a középső gerincrudon lévő lebernyegget a szélső gerincrudhoz fűzzük egy hosszú körtel. Végül a hat főkötőt cövekeliük ki és feszítjük meg. Az így felépített sátor nagysága 4,5×6,5 m; alapterülete tehát 29,25 m². A sátor tehát körülbelül félakkora, mint a fentebb leírt nyolcvan személyes fűthető sátor. Emeltes ágyak ugyanígy helyezhetők el benne, befogadóképessége: 30—35 cserkész. E satornak előnye az előbbi nyolcvan személyes sátorral szemben, hogy a sátorkészleten kívül alig kell hozzá valami fel-

V—VI. ábra. Az ebédősátor alaprajza.

szereles (csupán 3 drb. 2,70 m-es tartórúd). Az előbbi viszont, melynek külön faváza van, lényegesen stabilabb.

II. Raj-ebédősátorak.

a) Két örsi sátorból épített ebédősátor.

Ez a sátor azonos a fentebb leírt fűthető raj-sátorral. Felszerelés, felverését tehát ismerjük, még berendezését írom le.

Ebben az ebédősátorban U alakban épített asztalok mellett 40 fűtő kényelmesen elfér. Az asztalokat két szál, a padokat pedig egy szál 20 cm széles 1 colos deszkából készíthetjük. Az asztalok és padok elhelyezését a rajz szemlélteti. A rajz szerinti berendezés esetén ha 4 m-es deszkáink vannak, asztalokat és padokat 11 szál deszkából tudjuk megcsinálni. Az ebédő elkészítéséhez még 14 asztallábra és 18 drb. padlábra lesz szükségünk.

b) Ebédősátor egy örsi sátorból.

A fenti (két örsi sátorból épített) ebédősátorok csak egyik oldala nyitott. Nyári táborban azonban elég olyan ebédősátor is, amely csak tetőponyvából áll s egyik oldala zárt csupán. Ilyen ebédősátorát építhetünk egy örsi sátorból is.

I. Felszerelés. Az egy örsi sátorból felépített ebédősátorhoz szükséges felszerelés: 1 örsi sátor teljes felszereléssel, ezenkívül még egy gerincrud, 3 tartórúd és kötelek.

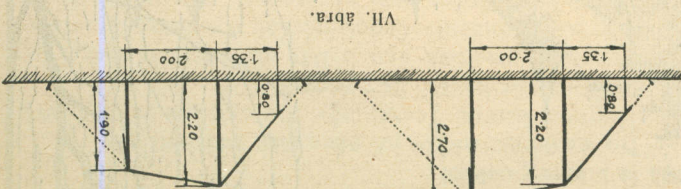
2. A sátor felépítése. A satornak csak egyik oldalát lecöve-keve, az ismert módon felállítjuk az örsi sátor. A második gerincrudat a le nem cövekelt oldaleresz varrásához tesszük s a tartórúdnak itt is szegnélkülüknek kell lennie, hogy a sátorpony-

ságra állítjuk fel. A sátorponyvának ezen az új gerincrudon lévő feszítőkötőit meghosszabbítjuk és lecövekeliük. Ezzel a sátor keszen is áll, még csak a főkötőket kell kicövekelniük. Ennek a második gerincrudnak az alátámasztását kétféleképpen oldhatjuk meg.

1. Rendes, az örsi sátorhoz való tartórúdat használunk s azt a földbe 20—30 cm-nyire beássuk. A két gerincrud nem lehet egyenlő magasságú, mert különben az esővíz nem tud lefolyni a tetőponyváról. (VII. kép.)

2. Az örsi sátor tartórúdjánál magasabb 2,60—2,70 m-es tartórúdat alkalmazzunk. Ez utóbbi megoldással szebb és magasabb, tehát közlekedés szempontjából kényelmesebb sátorpust kapunk.

Az asztalok elhelyezése sem okozhat nagyobb gondot. A gerincrudakkal párhuzamosan helyezhetünk el két 4 m hosszú deszkából összeállított asztalt és padot. Emellett a két asztal mellett 30—32 ember, tehát egy raj, jól elfér. Az asztalok és padok elkészítéséhez 8 szál deszkára, 10 drb. asztallábra és 12 drb. padlábcövekre van szükségünk.

VII. ábra.

Az örsi sátorok az utóbbi módon leírt és a képen is látható kifortítása a leggyorsabb, leggyorsabb és leghatásosabb satorszellőztetési mód. Az egész abból áll, hogy az örsi sátorok a nap fele néző oldalát felnyitjuk és a ponyvát a másik oldalra áthajlítjuk. Így azonban a sátor nem állna meg, ezért a főkötőket a szélső feszítőkötőket cövekeltre akasztjuk, ami a sátor meg-

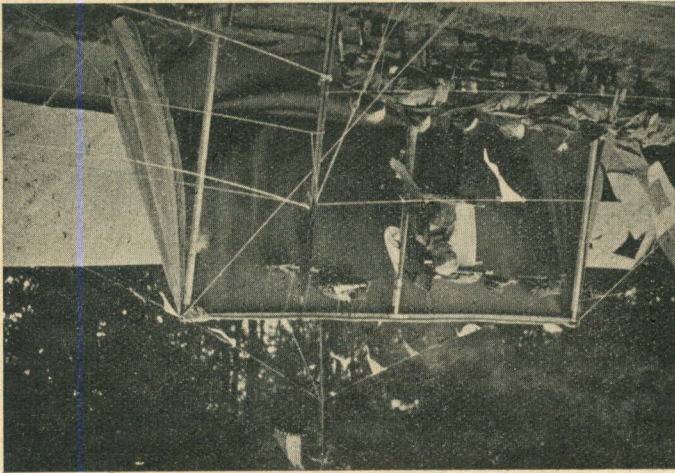
tartja.

Az örsi sátorok ily módon való „kifortítását” először az angolai jámborek alkalmával használták.

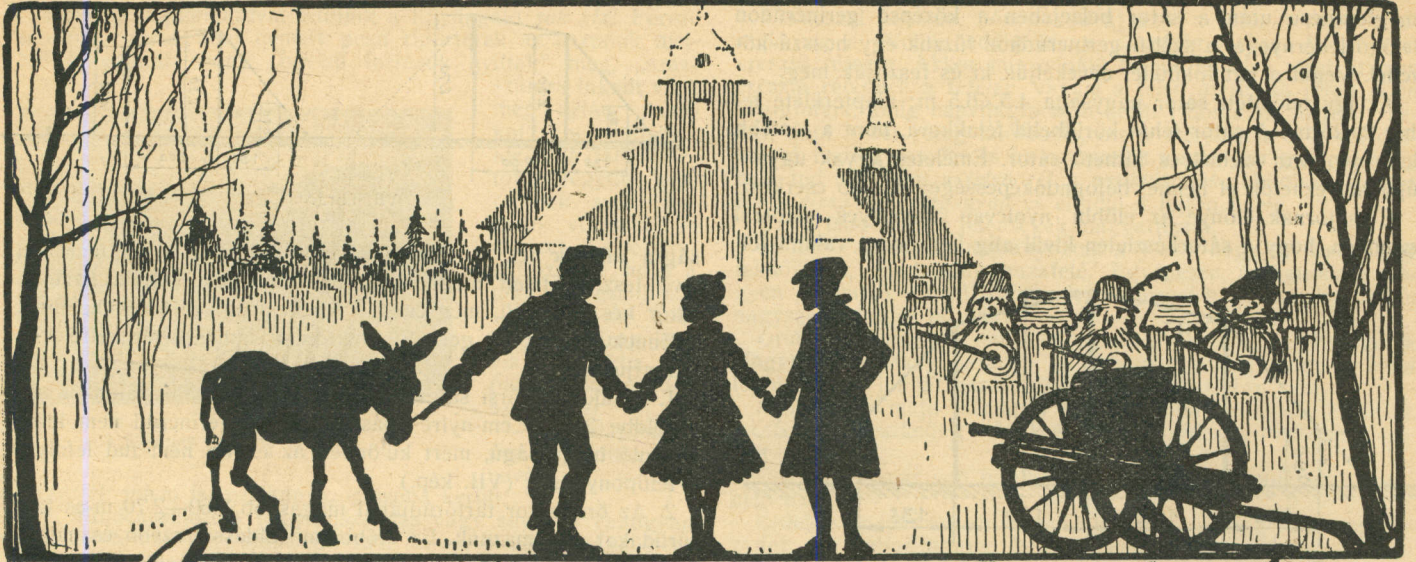
Bemutattunk néhány új sátorpust, amit az örsi sátor alkalmára részének felhasználásával készítettünk. A kikészítetteket az országos örsvezetői táboron, láthatatták ezeket az új sátorpustokat használat közben s használhatóságukról egyéni tapasztalatokat is szereztek.

Bemutattuk az örsi sátor felhasználásának néhány módját, leírtuk, hogy a csapat táborokban is alakult már ki egy-két ilyen új sátorpust. Mindezek azt bizonyították, hogy az örsi sátor nemcsak örsi sátorok, hanem egyéb sátorpustok felépítéséhez is jól fel lehet használni. Így lett az eddigi egyszerű „B” típusú örsi sátor a sokarcú örsi sátor.

Balla Dezső, 10.

VIII. ábra. A kifortított örsi sátor.

A vadászkastély titka.

Irtá: Fabián Gyula. Rajzolta: Fabiánné B. Ilona.

— Hát, ezen is lehet segíteni. Alöltözetben megyünk majd ki az útra, kissé bekormozzuk az arcunkat. Ugy átalakítjuk majd magunkat, hogy tulajdon szüleink sem ismernének reánk.

— Csak a magad szüleiről beszélj, kérlek, mert én, sajnos, árva gyerek vagyok.

— Igaz, igaz! Nem akartalak megszorítani. Csak úgy szaladt ki a számon ez a szólás-mondás. Hanem most egy-kettő, készülődjünk fel és próbáljunk szerencsét.

Miskei két nagygalléros bundát hozott le a ruhásszobából, két magas, csúcsos, zöld kalapot, amely mellé ékes fécántollat tűzött. A maga és a Jóska arcát korommal kente be, úgyhogy bizony nem lehetett fölismerni őket. Tamás még két régi, rozsdás puskát is leakasztott a fegyverek közül. Az egyik valósággal középkorú munka lehetett, mert a szája tölcseres volt. Tamás éppen ezt a tölcseres flintát választotta magának. Büszkén vetette a vállára és szobor gyanánt megállott Korcsog Jóska előtt.

— No, milyen vagyok?

— Akár egy karbonári! — nevetett Jóska. — Ámbár én sem lehetek nálad sokkal szebb. Kíváncsi vagyok, hogy mit fog majd szólni az, akitől mi az országúton kenyeret fogunk kérni?

— Mit szóljon? Nem kérünk tőle ingyen! Szívesen kiszolgál majd bennünket. Most pedig induljunk! Szerencse fel!

KILENCEDIK FEJEZET.

Haramiák.

Csempez Tóbiás vegyeskereskedő volt Pornón. Üzlete a főtéren büszkén magaslott ki a kiscgazdák háza fölé. Az üzlet ajtajából pompás kilátás nyílt a libausztatóra, amelyen most szigorú téli időben a falu aranyifjúsága sportcélokra rendezkedett be, amennyiben nagyszerű csuszkapályát alapított. Itt zajlottak le a remek jégünnepélyek, amelyek rendszeresen hólabda-ütközettel, betörött orrokkal és kitörött fogakkal végződtek. A fogak nagy része tejfog volt. Nem nagy kár értük. Csempez úr üzlete közkedvelt-

ségnek örvendett, nemcsak központi fekvésénél fogva, hanem azért is, mert a kor színvonalán állott. Kapható volt abban minden, a kocsikenőcstől kezdve a gramfon-tűig, nem is beszélve a közönséges varrotúról meg a medvecukorról, amely legbiztosabb patikaszer a köhögés ellen. Ha valaki medvecukrot szopogat, az elköhöghet száz esztendeig is, ha egyébként egészséges, vagy téglá nem esik a fejére.

Csempez Tóbiás vegyeskereskedő minden héten egyszer behajtott saját fogatán Gyöngyösvárra, hogy üzlete számára bevásároljon. Történetünk idején is ilyen üzleti útról kocogott hazafelé Pornóra.

Csempez urat nem lehetett volna bátor embernek nevezni. Résztvett ugyan a világháborúban, sőt kitüntetés is kapott, de ő nem a lövészárokban és gránát-vágta gödrökben feküdt, hanem mint pék szolgált a hadsereget. Utóvégre ez is csak fontos szolgálat, mert éppen a kenyér hiánya is nagyrészt hozzájárult, hogy a központi hatalmak nem nyerték meg a háborút. Csempez úr nem tehetett róla, hogy a kenyér elfogyott. Szegény sütötte éjjel-nappal a sok barna prófuntot, de hát egyszer azután eltűnt a liszt a malmokból és nem volt miből kenyeret sütni.

Mondom, nem volt Csempez úr bátor ember és amikor kancsal szürkéje felkaptatott a pornói erdő dombjára, kissé félve pislogott az óriási répafenyőkre, amelyek ijesztően susogtak és rázták le magukról a csillogó havat. Nem volt egyáltalában barátságos a hangulat és a kereskedő igen szeretett volna már kikerülni a rengetegből.

Amikor a kordé egy sűrű, bozótos hely mellé ért, a sűrűből öblös hang harsogott elő, amelytől a szürke ijedten curukkolt vissza.

— Alászolgája! Szabad kérni uraságodat, hogy álljon meg egy percre! — dörgött a hang.

— Alászolgája — makogott ijedten Csempez úr, meg-rántotta a szürke gyeplőjét —, kihez van szerencsém?

— A név mellékes! — hangzott titokzatosan a bozótból. Kiszáratva két félelmes alak lépett ki a havas országútra.

Csempez úr ereiben megfagyott a vér, akár a disznócsülkös kocsonya a cseréptányérban. A két alacsony ter-

metti figura szakasztott mása volt azoknak a brigantinnak, akik a Rinaldo-Rinaldini történetben szerepelnek és le vannak rajzolva a róluk szóló regényben, amelyet Csempezz úr olvasson szeretett nagyon, de ilyen történetbe bele-cseppenni már nem. Pedig ezek az alakok eleve nek voltak és úgy látszik, nem ajánlatos tréfára venni a dolgot, mert puska van a vállukon és pedig milyen puskái! Az egyik olyan, mint valami aknavető. Nagy öblös tölcseiben vég-zódik. Ezek tizenhárom próbás haramiák . . .

A magasabbik rabló barátságos, de kormos arccal emelte meg fácskát a süvegét.

— Bocsanatot kértünk, hogy útjában néhány pillanatra föltartoztatjuk. Mi már egy óraja leessük itt a jó szerez-csét és igen örülünk, hogy éppen önt hozta a sors utunkba, aki, úgy látszik, kereskedő és bevásárolni járt Gyöngyös-váron.

A kereskedő remüléssel kezdett. Verejtécsöp-pek csurogtak a sapkájából, amelyek az arcán nyomban megfagytak. Ime, most már bizonyos, hogy haramiák kez-be került; Isten csodája lesz, ha innen élve menekül. Meggondolt és megrágott hát minden szót, amelyet kifej-tett, nehogy a haramiák verszomjas haragját maga ellen bösztse.

— Reszmerő a szerencse, tisztelt uraim. En valóban kereskedő vagyok. Pornón van az üzletem a főtéren, szem-ben a libausztatóval, amely jelenleg jégpálya. Boldog lennék, ha valamivel szolgálhatnék az uraságoknak.

— Kenyeret, kenyeret szeretnénk vásárolni kegyedtől — szölt a rablótónok. Becsületesen megfizetjük az árát. Elégendő pénzzel rendelkeznék.

— Oh, kérem, kérem, parancsoljanak. Elsőrendű kenyé-ret viszek haza. Gyöngyös-vár legelső pékjétől. Tessék ez a nagy öklös darab. Finom házikenyer. És elsőrendű rozs-cipó. Tessék kérem!

Csempezz úr négy kenyeret is leadott a kordérol a rab-lóknak, akik a drága kincset gondosan egy zsákba cso-magolták.

— Mennyivel tartozunk — kérdezte hanyag előkelőség-gel a haramia-tónok.

— Oh, kérem! Semmi szükség az egész! Boldog lennék, ha ajándékul fogadnák el tőlem e csekélységet.

— Nem vagyunk koldusok! Van pénzünk, úri módon megfizetünk — hangzott a zord válasz.

A kereskedő megijedt.

— Bocsanat, ezer bocsánat. Azonnal szolgálatukra állók, csak egy kis fejszámolási műveltetet eszközölök. Hát mond-juk, hogy öt pengővel tartoznak. Ezt az összeget esetleg becse számíljukra jegyzem és tetszés szerinti részletekben törleszthetik.

A haramia megvetőleg jegyintett. Erszényt vett elő, pénzt rázott ki belőle, majd zavartan megszólalt:

— Öt pengő ropant nagy összeget! Csak négy pengőnk van. Talán egy kenyeret visszadunk.

A kereskedő kínosan hebegett.

— Oh, kérem. Ne méltóztassék fáradni. Négy pengő? Az sok pénz. Hibáztam a számításomban. Az egyesség-árak és a tőzsdei árfolyam stb. Talán egészen pontosan egy-pengő is megfelel a kenyer értékeként. Ez az ár bizo-nyára elfogadható lesz uraságodnak.

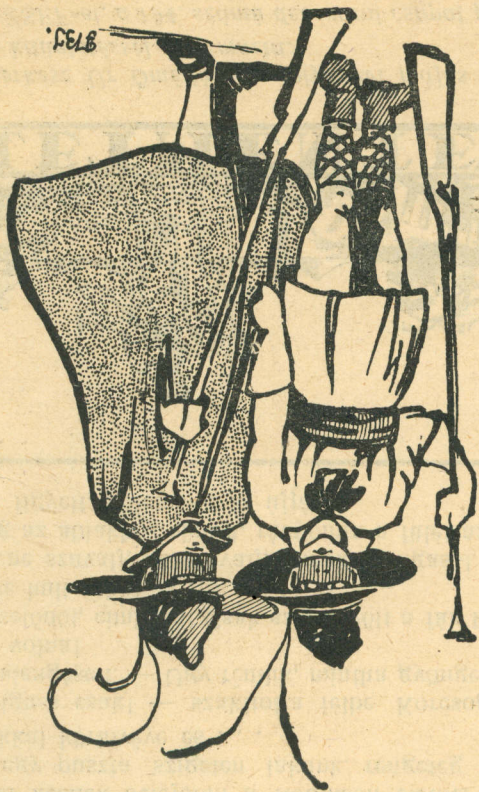
— Igen? — kiáltott derülten a rabló — hiszen akkor mást is vásárolhatnánk!

A másik ütönálló leakasztotta puskáját és hanyagul já-tszani kezdett vele.

— Hogyne, hogyne — szölt Csempezz úr remülten — csak tessék parancsolni.

— Például cukrot. Mennyibe kerül egy süveg cukor?

— Tessék, kérem, például a cukor. Az ára legyen pél-

9737.

Szakasztott másai voltak Rinaldo Rinaldini brigantinnak.

— Ugyan? Hogy gondolsz ilyet? Hiszen mindent fejedelmileg megfizettünk. Nem láttad, hogy kapott a négy pengő után és mennyire hálálkodott ezért a jó üzletért, amit velünk kötött?

— Jó üzlet?! Tamás, Tamás, te nem jártál soha cipőt vásárolni és így nem tudod, hogy mennyibe kerül a kenyér, meg az a sok finom holmi, ami itt van ebben a két zsákban.

— Ezt egy kereskedő jobban tudja, mint te. Meg nincs is arra való időnk, hogy ezen törjük a fejünket. Iparkodjunk hazafelé!

A bujdosók nehezen cipelték az erdei kastélyba a zsákmányukat. A halál-légió hűségesen állott őrt a lőréseknél és a rettenthetetlen katonák mereven bámulták a bevonuló kalandorokat. Milyen gondolatokat forgattak szalmakoponyájukban? — azt nem árulták el. Hallgattak mélyen, mint az ürgelyuk.

TIZEDIK FEJEZET.

A megfagyott gyermek.

Egy nap újra eltelt. A két bujdosó takarékosági szempontból kis porciókban fogyasztotta a kenyeret. A többi finom élelmiszerral is csinján bánt. Amióta pedig cukor is volt a kamrában, Tamás szívesen elköltötte a bagótűdőt is, ami az élelmezésnek legfontosabb kelléke volt, mert az aszaltalmás zsák kimeríthetetlennek látszott.

— Egészen jól érezném magamat, ha a lelkiismeret olyan tűrhetetlenül nem marna — mondta vacsorázás közben Korcsog Jóska —. Ha nem lennék gyilkos és újabban azt nem gondolnám, hogy a mi vásárlási műveletünk útonállásnak is minősíthető, akkor ez a finom szalámi ugyancsak ízlenék. Így valami keserűséget is érzek minden harapásnál.

— Hja, a sors kénye hány-vet, játszva emel s mosolyogva ver le! Fátumát senki sem kerülheti el.

— Én azt mondom, hogyha az élelmiszereink elfogynak, tovább mehetnénk.

— Most kezdek belejönni a Robínson életbe. Képzeld el, hogy egy pusztaszigeten lakunk, rengeteg erdőben vadállatokkal körülvéve és . . .

— Hallgass csak! — szakította félbe Korcsog Jóska Tamás ömlengéseit. — Ugy rémlik, mintha gyöngye kiáltást hallottam volna!

— Képzeld, cimbora! Csak szél süvölt a fák között és pelyhedzve hull a hó! . . .

— Jaj, ne szavalj, ne szavalj, hanem hallgass!

Korcsog az ablakhoz sietett, rányomta a fülét az üvegre és erősen figyelt. Fölemelte az újját.

— Hallottad?

Tamás a fejét rázta.

Korcsog kinyitotta az ablakot és akkor távolból, az erdő mélyéből halk sikoltás szűrődött be a szobába.

. . . nem mozdult és teljesen élettelennek látszott.

— Segítség! Jaj, segítség!

Ezt a kiáltást már Tamás is meghallotta.

— Igazad van! Most én is hallottam a kiáltást. Egy női hang kér segítséget.

Korcsog Jóska betette az ablakot.

— Ki kell mennünk és meg kell tudnunk, hogy kicsoda kiáltott? Csak nem tűrjük, hogy közelünkben elpusztuljon valaki.

— Óvatosaknak kell lennünk! Hátha törbe akarnak csalni minket!

— Mindegy. Most nem törődöm saját magammal, amikor segítségért könyörög valaki. Én akkor is megyek, hogyha magamra maradok is.

— Dehogy hagylak én cserben tégedet. Induljunk azonnal. Minden perc drága.

A két fiú a hang irányába tartott. Sokáig kutattak, ke-restek eredménytelenül. Egyszer csak azt látják, hogy nagy varjúserg gyülekezik egy magas tölgyfa felett. A varjak kegyetlenül károgtak. — Kár, kár, kár! . . .

— Menjünk arrafelé — szolt Korcsog —. A varjak ott éreznek valamit, vagy valakit.

Egy negyedórai vergődés után Jóska fölkiáltott.

— Lábnyomokat látok a hóban.

Valóban. A hóban tisztán kivehették a lábnyomokat, amelyek kis cipőtől származtak, mert igen kicsinyek voltak.

— Gyerek járt erre.

— Vagy kis leány! . . .

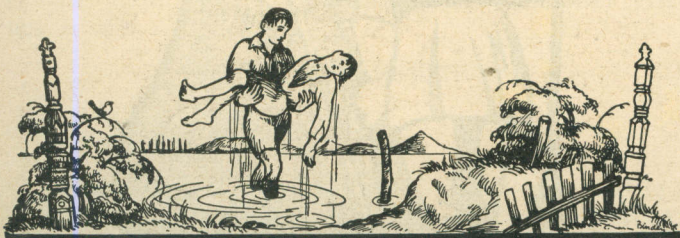
A kutatók a lábnyomok után haladtak. Kis idő múlva Korcsog megrántotta Miskei karját.

— Nézd! Ott a nagy tölgyfa tövében, a havon valami cötét gomolyag fekszik.

Tamás odanézett.

— Egy piros fejkendős kisleányt látok én ott, a szemem nem csalnak.

A két fiú a fekvő leánykához szaladt, aki nem mozdult és teljesen élettelennek látszott. (Folyt. köv)

ELETMENTÉS

A Főcserkész Ur Öméltósága folyó évi május hó 9-én életmentő kitüntetéssel jutalmazta:

TÓTH JÓZSEF-et, a 194. számú debreceni csapat parancsnokát, megbokrosodott ló megfákezéséért.

SZENT LÁSZLÓ fertőtlenítő mosdószappan

megóv
minden
fertőzéstől!

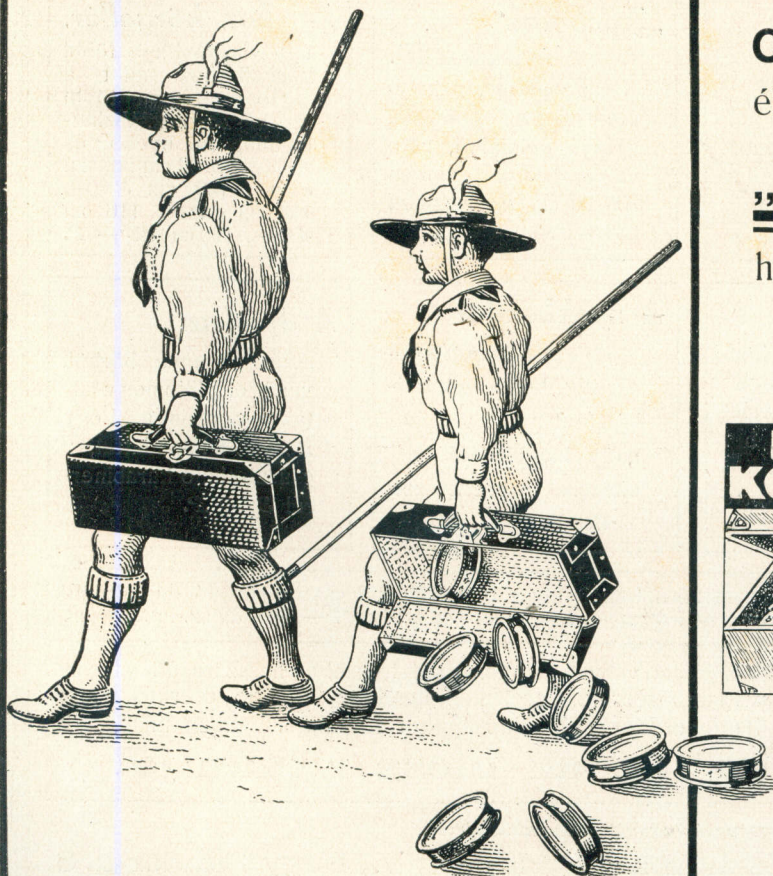
Gyártja a
Kolozsvári (Heinrich J.)
szappangyár rt.
Budapest.

Bőr- és hajápolásra a 30 éves világhírű
kolozsvári gyógyszappanok
használata felülmúlhatatlan!

Ügyeljünk a
kolozsvári

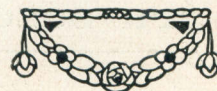

HEINRICH J.
névre.

Cserkész-kötelesség
élelmiszer-rezerváról gondoskodni.

„Globus“ dobozba zárt
húskételek
házas módon, tálalásra teljesen
el vannak készítve, csak
melegíteni kell!

Pilótának ejtőernyő — cserkésznek

a
„Jamboree“-felszerelés
jelenti az
életet!

Kedves Cserkészmamák!

Az idei szeszélyes időjárásnál, midőn hóvihár és kánikulai hőség, majd megint jégeső váltják egymást, csak a világviszonylatban is legtökéletesebb, törvényesen védett „Jamboree“-felszerelésben engedjük fiainkat táborba!

**„Jamboree“-
harisnya,**
mely a tartóság béke-
beli fogalmát felülmulja.
Szabályszerű khaki
színből: 22 cm hosszú
lábfejjel **1·60 P,**
+ cm-ként **10 fillér.**

„Jamboree“-ing.
Páratlan jótulajdonsá-
gait már a verebek is
csiripelik. Télen meleg,
nyáron hűvös, nem gyü-
rődik, a legtartósabb.
Minden nagyságban
41—45 cm nyakbőség-
ben **12·—P,** 35—40 cm
11·—P, 28-34 cm **10·—P.**

**„Jamboree“-
nyakkendő.**
Négyszegletes, pehely-
könnyű, nem gyűrődő,
gyapjú delainból, zöld
vagy barna színben
70×70 cm nagyságban
1·80 P.

Jambor.-körgallér,
úgy viszonylik a többi
körgallérhoz, mint a
Jamboree-ing a többi
cserkészinghez. Vízhat-
lanabb, könnyebb és
melegebb. 92 cm hosszú
34·—, 100 cm **38·—,**
108 cm **42·—,** 116 cm
46·—, 120 cm **49·— P.**

A nadrág,
khaki tisztí lodenből, a
Cserkészbolthoz méltó
kidolgozásban 40 cm ol-
dalthosszúságban **8·80,**
45 cm **9·40,** 50 cm **19·—,**
55 cm **10·60,** 60 cm
11·20 P.

A kalap,
a széleskarimájú köz-
ismert „Cserkészbolt“
forma új előírás szerint
viharszirorral és bőr
kalapszíjjal **5·80.** —
Bronz árvalányhajtott
boglár **—36 P.**

**A nyakkendő-
gyűrű.**
Vastag, kerek gépszij-
ból font gyűrű; a ko-
moly megbízhatóság
ékszere a cserkészen
—60 P.

A derékszíj
sötét havanna bőrből.
vertbronz liliomos csat-
tal, a csatton a „Légy
Résen“ jelmonddal, 2
csúsztható karabiner-
rel **3·80 P.**

„Jamboree“-cipő, a vízben-, sárban kipróbált magasszárú, békanyelves, boka felett 2 csattal záródó, duplatalpú, végigbélelt sötétbarna sportbox 44—46 sz.-ig **29·—,** 40—43 sz.-ig **27·—,** 35—39 sz.-ig **25·— P.**

Rendelésnél el ne felejtsetd közölni a fej-, nyak- és derékbőségdet, valamint a nadrág oldal- és lábfej hosszát centiméterben. A IX. cserkésztörvény értelmében kétségtelenül a „Jamboree“-felszerelés az, amely a kapható cserkészfelsze-
relések javát, a kipróbáltan legtartósabb, leggazdaságosabb minőségeket foglalja magában mert,

a jó áru sosem drága, de az olcsó ritkán jó!

A „Jamboree“ felszerelés egyetlen árusítóhelye a

„CSERKÉSZBOLT“ csak a Cserkészházban, Budapest, V., Nagy Sándor-u. 6.

(a Vilmos császár-út 48. sz. háztól harmadik épület.)

TELEFON: *112-34.